ԱԶԳ Azg
19 ՅՈՒԼԻՍ 2007 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 135 (3787)

Քաբուլում ահաբեկչական հարձակման է ենթարկվել թուրքական շտաբը

Երեկ Քաբուլում ահաբեկչական հարձակման է ենթարկվել ՆԱՏՕ-ի ուժերի կազմում Աֆղանստանում տեղակայված թուրքական գնդի շտաբը: Աֆղան մահապարտի իրականացրած ահաբեկչության պատասխանատվությունը ստանձնել է «Թալիբան» շարժումը: Ռոյթերի վկայությամբ, պայթյունի հետեւանքով զրահամեքենայի հետ վնասվել է նաեւ Աֆղանստանում Թուրքիայի դեսպանատան մեքենան, որն ուղեկցում էր շտաբը: Վիրավորվել է դեսպանատան անվտանգության մեկ ծառայող:

Հիշեցման կարգով նշենք, որ ընթացիկ տարում ՆԱՏՕ-ի ուժերը ավելի քան 100 զոհ են տվել Աֆղանստանում: Այդ ընթացքում սպանվել են հազարավոր խաղաղ բնակիչ եւ թալիբանի զոհայիններ: Աֆղանստանում Թուրքիան ՆԱՏՕ-ին է տրամադրել 1200 զինծառայող:

Հ. Չ.

Բուսաբանական այգու արխիվը ոչնչանում է

Կենսաբանները ահազանգում են

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Մոսկվացի ճանաչված բուսաբան Անդրեյ Ելենեւսկին իր ասպիրանտի հետ այս օրերին Հայաստանում է: Երեւանի բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումում նա ուսումնասիրում է Կովկասի տարածաշրջանի բուսական աշխարհի առանձնահատկությունները: Նա բուսաբանության ինստիտուտի համար եզակի հյուր չէ: Մեր հերբարիումը շատ հայտնի է աշխարհում, Հայաստանի կենսաբազմազանությունը մեր երկիր է ձգում աշխարհի տարբեր ծայրերի գիտնականների: Ողջ Կովկասում 6000 բուսատեսակ է աճում, որից 3500-ը՝ միայն Հայաստանում, միայն մեր տարածքին բնորոշ 132 էնդեմիկ տեսակ ունենք: Բուսաբանության ինստիտուտի հերբարիումում, թղթե անշուք փաթեթների մեջ նիրհում են բույսերի 3500 տեսակ եւ 300 հազար օրինակ միայն Հայաստանի ֆլորայից: Ամեն տարի բուսաբանության ինստիտուտը 20-30 հյուր է ունենում: Հետաքրքրությունը չափազանց մեծ է, գալիս են անգամ հեռավոր Ավստրալիայից ու Ճապոնիայից, ուսումնասիրում ու զմայլվում մեր բուսաշխարհի հազվագյուտ բազմազանությամբ:

Սակայն հերբարիումն այսօր հայտնվել է ծայրաստիճան ծանր վիճակում: Պահարանները, որոնց մեջ պահվում են չորացրած բույսերը, չեն համապատասխանում միջազգային չափանիշներին. դրանք պիտի լինեն հնարավորինս հերմետիկ, որպեսզի օդը, փոշին, լույսը չթափանցեն: Դարսդարսած փաթեթների վրա հնամյա փոշի է նստած, չնայած բուսաբանական այգու կանաչը չի թողնում, որ շատ փոշի առաջանա: Բույսերի գլխավոր թշնամին ցեցանման միջատներն են, որոնք անարգել բազմանում են:

Տես էջ 3

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Սափրագլուխների կեսմիլիոնանոց բանակը «վայելում է» անպատժելիությունը

Ազգայնական երիտասարդական խմբավորումների ընդհանուր թիվը Ռուսաստանում հասնում է 141-ի, դրանցում ընդգրկվածների քանակն էլ արդեն գերազանցել է 500 հազարը: «Ազատության» փոխանցմամբ, այդ է վկայում Մարդու իրավունքների մոսկովյան բյուրոյի օրերս հրապարակած զեկույցը: Մոսկվացի իրավապաշտպանների պնդմամբ, այլազգիների դեմ ամենադաժան ու հանդուգն հարձակումներով աչքի ընկած խմբավորումները գործում են Մոսկվայում եւ Սանկտ Պետերբուրգում:

Որպես ծայրահեղական տրամադրությունների աճի ամենացայտուն ապացույց Մարդու իրավունքների մոսկովյան բյուրոն մատնանշում է ազգային անհանդուրժողականության հողի վրա կատարված հարձակումների քանակը: Եթե 2004 թ. առաջին կիսամյակում Ռուսաստանի տարածքում գրանցվել է ազգային հողի վրա կատարված 7 սպանություն, ապա 2007-ի առաջին չորս ամիսներին արդեն կատարվել է 25 նման սպանություն:

Ազգայնական ծայրահեղականների միջին տարիքը 15-17 տարեկան է, շատ հաճախ նրանք միավորվում են տարբեր ֆուտբոլային ակումբների կամ երաժշտական խմբերի հովանու ներքո:

Ռուսաստանցի սոցիոլոգները օրինաչափ են համարում ազգայնականության երիտասարդացումը երկրում: Ըստ «Լեւադա» կենտրոնի վերջին հետազոտությունների՝ ռուսաստանցի երիտասարդության առնվազն 15 տոկոսը դավանում է ծայրահեղ ազգայնական, ֆաշիստական հայացքներ: Վերլուծաբանների համոզմամբ, այլազգիների դեմ հարձակումները ռուս պատանիների համար առավել հրապուրիչ են դառնում հասկապես անպատժելիության ընդհանուր մթնոլորտի ֆոնին: Ըստ ռուս իրավապաշտպանների, տեղական մարմինները գերադասում են աչք փակել ազգայնականների հարձակումների վրա: Անցած տարի ավելի քան 500 հարձակում է գրանցվել, սակայն այդ գործերով դատավճիռները ընդամենը 33-ն են:

Ա. Հ.

Վրացերենի նախապատրաստական կուրսեր բուհ ընդունվող հայերի ու ադրբեջանցիների համար

Վրաստանի քաղաքացի ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների համար վրացերենի վատ իմացությունը չպետք է անհաղթահարելի խոչընդոտ լինի Վրաստանի բուհեր ընդունվելու համար: Երեկ նման հայտարարություն է արել Վրաստանի նախագահ Մ. Սաակաշվիլին: Նա ընդգծել է, որ վրացերենի վատ իմացությունը ազգային փոքրամասնությունների մեղքը չէ, այլ պետության ներկայացուցիչների, որ ժամանակին չեն ապահովել վրացերենի ուսուցումը անհրաժեշտ մակարդակով:

Սաակաշվիլին նշել է, որ Սամցխե-Ջավախքի (մեծամասնությամբ հայաբնակ) եւ Քվեմո-Քարթլիի (մեծամասնությամբ ադրբեջանաբնակ) շրջանների բնակիչների համար վրացական բուհեր ընդունելության նպատակով ստեղծվում են նախապատրաստական ֆակուլտետներ: Ընդ որում, նույն շրջաններից մասնագիտական խմբեր եւս Թբիլիսիում կանցնեն այդ նախապատրաստական ֆակուլտետներով, քանի որ, ըստ Վրաստանի նախագահի, կարեւոր է, որ վրաց քաղաքացիներն այլ երկրներ չգնան կրթություն ստանալու: Սաակաշվիլու վկայությամբ, Վրաստանը վրացիների, օսերի, հայերի, ադրբեջանցիների եւ էթնիկական մյուս խմբերի ներկայացուցիչների պետությունն է:

Հունիսի 30-ին Ղարաբաղում է հայտնվել Ջաֆարո՞վը, թե՞ Գուլիեւը

Ադրբեջանը դիմել է Միջազգային կարմիր խաչի կազմակերպությանը՝ հայկական կողմում գտնվող ոմն Աշրաֆ Ջաֆարովի վերադարձի խնդրանքով: Կարմիր խաչի գրասենյակից տեղեկացրել են, որ ներկա դրությամբ ստուգվում է, թե արդյոք ադրբեջանցի Ջաֆարո՞վն է հունիսի 30-ին ղարաբաղյան կողմ անցած Ադրբեջանի քաղաքացին:

Նախապես տեղեկացվել էր, թե որպես Աղդամի բնակիչ ներկայացող ոմն Սամանդար Գուլիեւն է հայտնվել հայկական կողմում՝ ծնված 1972 թ.-ին, մինչդեռ Ջաֆարովի դեպքում ծննդյան տարեթիվ է նշվում 1985 թ.-ը: Ընդ որում, ադրբեջանական լրատվամիջոցների հաղորդման համաձայն, հոգեկան անհավասարակշռություն ունեցող Ջաֆարովը Աղդամի շրջանում ապրում էր եղբոր եւ 5 քույրերի հետ:

Օսկանյան-Բեժուաշվիլի հեռախոսազրույց եւ այց Վրաստա՞ն

Հուլիսի 25-27-ը, «Ռեգնում» գործակալության՝ ԱԳ աղբյուրների տեղեկացմամբ, Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը պաշտոնական այցով կմեկնի Վրաստան: Նույն աղբյուրների վկայությամբ, երեկ հայկական կողմի նախաձեռնությամբ Վրաստանի արտգործնախարարի հետ հեռախոսազրույցում Օսկանյանը քննարկել է սպասվող այցելության մանրամասները: Հաշվի առնելով հայ-վրացական հարաբերությունների «ջերմությունը», այցը մեծապես կարեւորվում է:

Եվրոհանձնաժողովը պահանջում է ազատ արձակել ադրբեջանցի լրագրողներին

«Մենք հաստատակամորեն պահանջում ենք Ադրբեջանի ղեկավարությունից ազատել ձերբակալված լրագրողներին», «Դեյ.ազ» գործակալությանը հայտարարել է Ադրբեջանում Եվրոհանձնաժողովի հատուկ ներկայացուցիչ Ալան Վադդամսը: Նա հավաստել է, որ ադրբեջանական ղեկավարության հետ մշտապես քննարկվում են մարդու իրավունքների եւ մամուլի ազատության հարցերը: Ադրբեջանցի 7 լրագրողներին ազատ արձակելու սեփական պահանջը Եվրոհանձնաժողովի հատուկ ներկայացուցիչը ներկայացրել է որպես Եվրամիության քաղաքականության իրականացում Ադրբեջանում: Այս հարցը, ի թիվս այլ խնդիրների, կարծարծվի նաեւ այսօր Հարավային Կովկասում Եվրամիության հատուկ ներկայացուցիչ Պիտեր Սեմնեբիի Բաքու այցելության ժամանակ:

ՀՀ կառավարության պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.gov.am, անցկացվում է ՀՀ կառավարության ծրագրի վերաբերյալ հասարակական հարցում: Ակնկալում ենք նաեւ Ձեր ակտիվ մասնակցությունը:

ՀՀ կառավարության աշխատակազմի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչության
Տնտեսական բարեփոխումների վերլուծական-տեղեկատվական կենտրոն

ՀՈՐԴՈՐԱԿ

Մի բարի գործ էլ մեզ համար արեք, Վեհափա՛ռ

Եկեղեցական իմաստով թե այլապես, օրերս կարեւոր իրադարձություն է արձանագրվել Եթովպիայի մայրաքաղաք Ադիս Աբեբայում: Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն, ինչպես ավետում է Անթիլիասից ստացված պաշտոնական հաղորդագրությունը, միմյանց հետ հաշտեցրել է Ղպտի եւ Հաբեշ եկեղեցիներին, որոնք 40 տարուց ավելի խոր տարակարծության մեջ էին ու պայքարում էին միմյանց դեմ ոչ թե դավանաբանական, այլ «հասկապես վարչական խնդիրների շուրջ»: Հաղորդագրությունը հայտնում է, որ Արեւելյան ուղղափառ այդ երկու եկեղեցիների առաջնորդներին՝ Շնուդա 3-րդ եւ Աբբա Պաուլոս պատրիարքներին հաշտեցնելու ուղղությամբ նախապես շատ փորձեր են արվել քաղաքական թե կրոնական պատասխանատուների կողմից, որոնք մնացել են ապարդյուն: Սակայն Արամ Ա կաթողիկոսին հաջողվել է, շնորհիվ երկու առաջնորդների հետ ունեցած «մտերմիկ» իր հարաբերությունների ու «հարատեւ ծիգերու»:

Իսկապես պետք է ծափահարել Անթիլիասի գահակալին, որի հեղինակությունը, հասկապես եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդում երկար տարիներ ունեցած իր բացառիկ դիրքի շնորհիվ, մեծ է մանավանդ Արեւելյան ուղղափառ եկեղեցիների շրջանակում, որին ավանդաբար պատկանում է նաեւ Հայ առաքելական մեր եկեղեցին: Եվ հենց այս՝ Արեւելյան ուղղափառ եկեղեցիների ներքին միասնության տեսակետից, ինչպես նաեւ Հյուսիսային Աֆրիկայի իսլամական հոծ բնակչությամբ ու շարժումներով հագեցած միջավայրում այդ եկեղեցիների դիմադրողականությունը մեծացնելու առումով, կարեւոր է Արամ Ա կաթողիկոսի նախաձեռնությունը: Եվ շատ տեղին է արտահայտվել Արամ կաթողիկոսը, երբ հաշտությունը կայացնելուց հետո Ադիս Աբեբայում ի պատիվ իրեն Պաուլոս պատրիարքի տված հացկերույթի ընթացքում, ինչպես արձանագրում է հիշյալ հաղորդագրությունը, ասել է. «Սուրբ հոգին է, որ մեզ բոլորս մղեց այս բարի գործը իրականացնելու»:

Ավելորդ է ասել, որ Սուրբ հոգու կարիքն ունենք նաեւ մենք՝ մեր եկեղեցին, որ արդեն 51 տարի տառապում է երկփեղկման, հակաթոռության ու թեմական զուգահեռ կառույցների հակասություններից, դրանց բոլոր՝ վարչական, նյութական, հոգեւոր ու հոգեբանական վատ հետեւանքներով: Եվ քանի որ Արամ կաթողիկոսը, որպես իսկական հոգեւորական, գիտի գործել, առաջնորդվել Սուրբ հոգով, կարծում եմ, իրավունք ունենք նրանից ակնկալելու, որ կրկին մղում ստանա Սուրբ հոգուց եւ կատարի եւս մի բարի գործ, այս անգամ իր եւ մեր եկեղեցու համար: Այդ գործը նվազ կարեւոր չէ, քան Հաբեշ ու Ղպտի եկեղեցիների համերաշխ համագործակցությունը: Ավելին՝ այդ գործը հրամայական պահանջն է մեր ժողովրդի: Մանավանդ որ այլեւս բացարձակապես որեւիցե պատճառ չկա, որ ազատ եւ անկախ Հայաստանի պայմաններում, երբ մեր ժողովուրդը շատ ավելի կարիք ունի Հայաստան-սփյուռք եւ սփյուռք-սփյուռք միասնության, Հայ եկեղեցին չմիավորվի կրկին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնի շուրջը: Դա իսկապես աստվածահաճո գործ է, եւ Սուրբ հոգին, որի հետ լավ հարաբերությունների ապացույցը տվել է արդեն Անթիլիասի գահակալը, վստահաբար պիտի օգնի դրա իրականացմանը:

Հ. ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

«Ռոյալ Արմենիա» ընկերության համասեփականատեր Գագիկ Հակոբյանի եւ տնօրեն Արամ Ղազարյանի արդարացումը դատարանի կողմից եւ նրանց ազատ արձակելը դատարանի դահլիճից խսկապես անկանխատեսելի իրադարձություն էր: Այս ընկերության եւ մաքսային պետական կոմիտեի միջեւ ավելի քան 2 տարի առաջ սկիզբ առած հակամարտությունը ի սկզբանե դուրս էր եկել մասնավոր բնույթից եւ դարձել էր հասարակական հետաքրքրության առարկա: Ինչը տրամաբանական էր: Հայտնվել էր մի ընկերություն, որը համարձակվել էր հայտարարել, որ մաքսային պետական կոմիտեի ընկերության ղեկավարների դեմ եւ հարցաքննություններից մեկի ժամանակ նրանք ձերբակալվեցին:

«Ռոյալ Արմենիայի» գործի նախապատմությունը ներկայացրինք հասկանալի դարձնելու համար, թե ինչ է նշանակում դատարանի որոշմամբ այս ընկերության ղեկավարների ազատ արձակումը:

Առաջին եզրակացությունը, որին ակամա հանգում ես, այն է, որ սա ուժեղ հարված էր մաքսային կոմիտեին եւ նրա ղեկավարին: Երբ մաքսավորների կողմից ընկերության տնտեսապես «խեղդելը» հնարավոր չդարձավ, նրանց կիրառած այլ մեթոդները փաստորեն նույնպես ձախողվեցին: Հստակ դարձավ, թե որ կողմն է արդարը կամ գործոնը երկրի վերին իշխանության՝ նախագահի կամ վարչապետի մակարդակով, միջամտություն է եղել: Այլապես անգամ Եվրոդատարանի վտանգը չէր ստիպի մեր դատավորներից որեւէ մեկին նման համարձակ որոշում ընդունել: Որոշում, որն իր սուր ծայրով ուղղված է մաքսային կոմիտեի նախագահի, ինչպես նաեւ դատախազության դեմ: Նշանակո՞ւմ է սա, որ մաքսային կոմիտեի նախագահի դիրքերը երկրի ղեկավարների մոտ թուլացել են: Դժվար է միանշանակ պատասխանել այս հարցին, քանի որ ենթադրել կամ եզրակացնել միայն կարելի է, որ այս գործում ինչ-որ բարձր միջամտություն է եղել: Սակայն ակնհայտ

Մաքսային կոմիտեի ոչ բարի համբավը իրավական ձեւակերպում ստացավ

«Ռոյալ Արմենիայի» գործով դատարանի որոշմամբ

կոնկրետ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ իրենից կաշառք են պահանջել եւ չստանալով խտրական քաղաքականություն կիրառել իրենց ապրանքի նկատմամբ: Այդ ընկերությունը փաստորեն այլեւս չէր ցանկանում շարունակել մաքսավորների հետ աշխատել նախկին՝ «կիսվելու» սկզբունքով, ինչը առաջացրել էր վերջինիս կտրուկ հակազդեցությունը:

«Ռոյալ Արմենիայի» ղեկավարները իրենց դիրքորոշման արդարացիությունն ու օրինականությունը պաշտպանելու համար դիմեցին դատական ատյաններին եւ շահեցին դատը: Դատարանը պահանջեց մաքսային կոմիտեից մաքսազերծել այդ ընկերության ապրանքը նույն գներով, ինչ մյուս ընկերություններին: Սակայն մաքսային կոմիտեն հրաժարվեց կատարել դատարանի որոշումը, փոխարենը գործի դրվեցին այդ ընկերության ղեկավարների նկատմամբ քրեական գործ սարքելու մեխանիզմները: Դրա առաջին ազդակը հնչեց կոմիտեի նախագահ Արմեն Ավետիսյանի մամուլի ասուլիսներից մեկի ժամանակ, երբ նա հայտարարեց, որ «Ռոյալ Արմենիան» ապօրինի գործունեություն է իրականացրել: Դրանից որոշ ժամանակ անց քրեական գործ հարուցվեց այս հակամարտության մեջ, որն՝ անարդարը: Հստակ պետք է նկատի ունենանք նաեւ, որ դատարանը դիմել է դատախազությանը՝ քրեական հետապնդում հարուցել այն անձի նկատմամբ, որն, ինչպես նշում էին «Ռոյալ Արմենիայի» ղեկավարները, մաքսային կոմիտեի դրդմամբ կեղծ մեղադրանքներ էր ստեղծել ընկերության դեմ:

Ինչի՞ արդյունք էր դատարանի այս որոշումը: Հավանաբար միանգամից երկու գործոններ են դեր խաղացել այստեղ: Դրանցից առաջինը այն էր, որ մեղադրանքը «Ռոյալ Արմենիայի» դեմ ամբողջությամբ ստեղծված էր կեղծ տեղեկությունների հիման վրա, որոնց մանրամասները դատարանում եւ մամուլի ասուլիսների ժամանակ ներկայացրել էր ընկերության իրավաբանը: Սակայն նման որոշման համար միայն այդ հանգամանքը բավարար չէր կարող լինել: Մեր դատարանները սովոր են ակնհայտ անարդար որոշումներ ընդունել: Հավանաբար Եվրոպական դատարանի կողմից նման որոշումները անարդար համարելու եւ փոխհատուցման վճարման վտանգը եւ գրանցված առաջին այդպիսի դեպքերը սկսել են որոշ ազդեցություն գործել:

Երկրորդ կարեւոր եւ հավանական է, որ Արմեն Ավետիսյանի եւ նրա ղեկավարած կառույցի առանց այն էլ ոչ բարի համբավը իրավական ձեւակերպում ստացավ եւ այդ առումով նրանց դիրքերն ու հեղինակությունը հասարակության աչքին հաստատապես էլ ավելի թուլացան: Գուցե սա նախերգանքն է հարկային եւ մաքսային կառույցների միավորման եւ մաքսային կոմիտեի նախագահի պաշտոնանկության, ինչի վերաբերյալ լուրեր են շրջանառվում:

Հետաքրքրական է նաեւ դատախազության մասով դատարանի որոշումը: Փաստորեն, այն կառույցը, որը «հիմնավորել» է «Ռոյալ Արմենիայի» ղեկավարների դեմ սարքած քրեական գործը, այժմ պետք է հակառակը հիմնավորի: Զավեշտալի իրավիճակ է ստեղծվում: Իսկ որպեսզի նման իրավիճակ չստեղծվի, նախ պետք է դատական պատասխանատվության ենթարկվեն դատախազության այն քննիչներն ու դատախազները, որոնք սարքել եւ մինչեւ դատարան են հասցրել «Ռոյալ Արմենիայի» գործը: Կգնա՞ դրան դատախազությունը: Հաստատապես՝ ո՛չ: Այս կառույցը իր կոռումպացվածությամբ գերազանցում է անգամ հենց նույն մաքսային կոմիտեին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱՄՓՈՓԻՉ

Դիվանագետ դառնալու դիմորդների բուռն ձգտումը նվազել է

Այս տարի մոդեռն են օտար լեզուները, իրավագիտությունն ու բժշկությունը

«Իրենց երեխաներին դիվանագիտության ու հարակից ոլորտներում տեսնող ծնողներն այսօրվանից նրանց գործազրկության են դատապարտում», անցած տարվա ընդունելության քննությունները ամփոփելիս նախազգուշացրեց կրթության եւ գիտության նախարար Լեւոն Մկրտչյանը («Ազգ», 08 2006):

ARMENPRESS

Դատելով իրավագիտություն ու միջազգային հարաբերություններ մասնագիտությունների գծով այս տարվա դիմորդների քանակի նվազումից, կարելի է ասել, որ նրա խոսքը տեղ է հասել, կամ գուցե պատճառն այդ մասնագիտությունների գծով աշխատանք գտնելու դժվարությունը մեզանում արդեն իսկ ակնբախ է: Երեւանաբնակ դիմորդների համար այս տարի խիստ մոդեռն են օտար լեզուները, իրավագիտությունն ու բժշկությունը: Հայոց լեզու եւ գրականություն մասնագիտության հանդեպ առանձնահատուկ ձգտում է նկատվել Գեղարքունիքի ու Արմավիրի մարզերից: Այս տարվա ընդունելության քննություններից առաջ երեկ հրավիրած ասուլիսում նախարարը փաստեց, որ հայոց լեզվի միասնական քննության անցկացումն իր հետ բերել է 2 կարեւոր փոփոխություն՝ նախ կրճատվել է ընդունելության քննությունների ժամկետը, այս տարի դրանք կավարտվեն օգոստոսի 10-ին, բացի այդ նկատելիորեն ավելացել է դիմորդների թիվը մարզերից: Թեստային համակարգին անցնելը, պարզվում է լրավոր ազդակ է դարձել հիմնականում Լոռու, Շիրակի, Արմավիրի մարզերից դիմորդների համար: Քիչ են դիմորդները հատկապես Վայոց ձորից, ինչն անհանգստացնող է այն առումով, որ անցած տարվա դիմորդները գրեթե բոլոր առարկաներից դուրս էին բերել թույլ գիտելիքներ:

Եվ այսպես, նախորդ տարվա համեմատ Երեւանի պետական բուհերում ավելացել է դիմորդների թիվը՝ 8171-ից դառնալով 8483: Ընդունելության հանձնաժողովի կենտրոնի տնօրեն Ռուբեն Թոփչյանի տվյալներով, հայերի թիվն ավելացել է հետեւյալ բուհերում՝ պետական ճարտարապետաշինարարական, Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական, Մ. Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարաններում, նվազել է Երեւանի պետական համալսարանում եւ պետական ճարտարագիտական համալսարանում: Թեպետ անցած տարվա ընդունելության քննությունների արդյունքում հուսահատեցնող էր մաթեմատիկական փայլուն գիտելիքներ ունեցողների թիվը, ինչն, ըստ նախարարի, վկայում է աշակերտների ինքնուրույն մտածողության պակասի մասին, այս տարի ինֆորմատիկայի ու կիրառական մաթեմատիկայի մասնագիտությունների գծով դիմորդների թիվը նախկինի պես մեծ է: Ինչպես այս, այնպես էլ մանկավարժություն մասնագիտության հանդեպ հետաքրքրությունը կարելի է բացատրել առաջինի դեպքում՝ բարձր աշխատավարձի, երկրորդի դեպքում՝ աշխատանքի պահանջարկի հետ: Նախարարը տեղեկացրեց, որ ռազմական վարկային քաղաքականությամբ բուհ ընդունվող ուսանողները հնարավորություն կստանան ուսման վարձը մարել 10 տարվա ընթացքում: Զոհված ազատամարտիկների զավակները կունենան հետեւյալ արտոնությունը՝ ընդունելության քննություններից անցողիկ նվազագույն միավոր չստանալու դեպքում կանցնեն վճարովի համակարգ: Ինչպես արդեն քանիցս նշվել է, քննական բոլոր սրահներում կտեղադրվեն տեսախցիկներ, ինչպես նաեւ ձայնային սարքավորումներ՝ ծնողների համար քննությունների թափանցիկությունը ապահովելու նպատակով:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՂԱՓԱՆ

Սյունիքում անասունների անկումը շարունակվում է

Գարնանից Սյունիքի մարզում նկատվող դաբաղ հիվանդությունից մի քանի հարյուր անասուններ են վարակվել ու սատկել: «Ազգը» այդ փաստերին մի քանի անգամ անդրադարձել է: Մարզպետարանի գյուղատնտեսության ու բնապահպանության վարչության պետ Քաջիկ Խաչատրյանից տեղեկացանք, որ գարնանից տարածված վարակիչ հիվանդությունը դեռեւս ամբողջությամբ կանխել չի հաջողվում: Մասնագետների հավաստմամբ՝ պետպաստերի շրջաններում 12 հիվանդությունների դեմ մարզում պատվաստվել են բոլոր անասունները: Մինչեւ այժմ տարածված հիվանդության մասին մարզ հրավիրված մասնագետները երկու կարծիք ունեն՝ կամ դաբաղ հիվանդության վիրուսը որակական փոփոխությունների է ենթարկվել (որի բուժումն առայժմ հայտնի չէ), կամ էլ ուղեկցվում է այլ վարակիչ հիվանդությամբ: Մինչեւ այժմ, գյուղվարչության պետի հայտնածով, մոտավոր հաշվարկով մարզում արձանագրվել է այդ հիվանդությունից 250-300 խոշոր եւ մոտ 500 մանր եղջերավոր անասունների անկում: Գյուղացիների պնդմամբ՝ թվերը ավելի մեծ են: Բռնակոթ գյուղում 90 հորթ է սատկել, տեղեկացնում է պրն Խաչատրյանը եւ կարծիք հայտնում, որ անասունների անկման պատճառ է դարձել նաեւ մեկ այլ հիվանդություն: Սակայն ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ անկման պատճառը ոչ թե տարածված, այլ դիպլակոկ կոչվող հիվանդությունն է, որն առաջանում է անասունների թերսնումից: Ինչպես հանրապետությունում, այնպես էլ Սյունիքի մարզում հողատարածքը ալեւները, երաշտը եւ համախակի վատ եղանակը պատճառ են դարձել անասնակերի խիստ նվազմանը, եւ խուճապի մատնված գյուղացիները մորթել են անասունները, որն էլ հանգեցրել է անասունների զլխաքանակի անկման:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Հրդեհ Բուենոս Այրեսի Ռամկավար Ազատական կուսակցության կենտրոնակայանում

Լոս Անջելեսում լույս տեսնող «Նոր օր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ վերջերս հրդեհ է ծագել Արգենտինայի մայրաքաղաք Բուենոս Այրեսի Ռամկավար ազատական կուսակցության կենտրոնական ակումբում, որտեղ գտնվում է նաեւ կուսակցության «Սարդարապատ» պաշտոնաթերթի խմբագրությունը եւ տպարանը: Վրա հասած հրշեջները բացառել են միտումնավոր հրկիզման վարկածը եւ հաստատել, որ հրդեհի պատճառը եղել է շենքի էլեկտրական ցանցը:

Կենտրոնակայանի պատասխանատուի՝ Արգենտինայի խորհրդարանի միակ հայ պատգամավոր Սերխիո Նահապետյանի խոսքերով, հրդեհից մի քանի օր առաջ էլեկտրիկներն ստուգել եւ անհրաժեշտ նորոգություններ էին արել շենքում, հետեւաբար պատասխանատվության են կանչվելու հենց այդ մասնագետները: «Սարդարապատ» շաբաթաթերթի խմբագիր Դիանա Կարապետյանն ասել է, որ հրդեհը մեծ վնաս է հասցրել շենքին, համակարգիչներին, ինչպես նաեւ տպարանին, որտեղ գտնվում են նաեւ հայաստանցի արվեստագետների գործերից: Բարեբախտաբար մարդկային կորուստներ չկան:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ժԵ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010 Հանրապետության 47
Ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Գովազդի յատուկ ծառայութիւն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատւութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

«Ֆիրդուսանցի» բնակիչները դիմում են հանրապետության, ԱԺ նախագահներին, վարչապետին եւ ՄԻՊ-ին

Իրացման գոտու բնակիչներն աջակցություն են ակնկալում բոլոր ատյաններից

Թիվ 33-րդ թաղամասի՝ «Ֆիրդուսանցի» բնակիչները երեկ հավաքվել էին հանրապետության նախագահի նստավայրի առջեւ, սակայն ոչ թե բողոքի ցույց կազմակերպելու, այլ իրենց 241 ստորագրությամբ դիմումը նախագահին հանձնելու համար: 33-րդ թաղամասի բնակիչ Մարինե Հովհաննիսյանն **«Ազգի»** հետ զրույցում նշեց, որ բնակիչների դիմումն ընդգրկում է այն բոլոր հարցերը, որոնք մինչեւ այսօր լուծում չեն ստացել: «Նախ մենք համարում ենք, որ մեր տարածքում բացառիկ գերակա շահ չկա եւ տարածքի 71 սեփականատերեր այժմ դատարանում վիճարկում են այդ հարցը: Մենք կարծում էինք, որ իրացման գործընթացը մինչ դատական նիստի ավարտը կկասեցվի, բայց դա չեղավ: Մենք երկար տարիներ զրկված ենք եղել մեր սեփականության իրավունքը գրանցելու հնարավորությունից, եւ հույս ունենք, որ այդ իրավունքները կվերականգնվեն: Նաեւ մեծ խնդիր ունենք կապված սեփականության օտարման մասին օրենքի հետ, քանի որ այն շատ կամայականությունների առիթ է տալիս եւ սահմանափակում սեփականատիրոջ իրավունքները:

Օգտագործելով մեր իրավունքը, մենք դիմում ենք նախագահին եւ համապատասխան ատյաններին, որպեսզի այդ օրենքում փոփոխություններ եւ լրացումներ մտցվեն, քանի որ այս վիճակով օրենքը հղի է ծանր հետեւանքներով», ասաց բնակչուհին:

Նա ընդգծեց, որ երբ վարչապետն ընդունել է իրենց, խոստացել է քննարկել եւ տալ համապատասխան հանձնարարականներ: Սակայն այդ հանձնարարականները մինչ այսօր չի կատարել քաղաքապետարանը:

Հիշեցնենք, որ իրացման գոտու բնակիչներին վարչապետ Սերժ Սարգսյանն ընդունել էր ապրիլի 13-ին եւ խոստացել ողջամտության սահմաններում լուծել բնակիչների սեփականաշնորհման խնդիրները: Վերջերս ստեղծվել է միջգերատեսչական հանձնաժողով՝ քաղաքապետարանի ղեկավարների ասելով, 33-րդ թաղամասի բնակիչների սեփականության իրավունքի ճանաչման հարցերը լուծելու համար:

Բնակիչները հույս ունեն, որ քաղաքապետարանը այս անգամ «իր տեղում կգտնվի»: 33-րդ թաղամասի բնակիչների լավատեսության հիմքն այն է, որ կարծես քաղաքապետարանը սկսել է ինչ-որ քայլեր ձեռնարկել սեփականաշնորհման ուղղությամբ:

33-րդ թաղամասի բնակիչները նախագահի աշխատակազմից բացի երեկ նույնաբովանդակ դիմումներ են հանձնել վարչապետին, Ազգային ժողովի նախագահ Տիգրան Թորոսյանին, մարդու իրավունքների պաշտպանին:

Հիշեցնենք, որ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ առաջին ատյանի դատարանում է «Ֆիրդուսանցի» 71 սեփականատերերի հայցն ընդդեմ կառավարության որոշման, որով իրենց սեփականությունը համարվել է հանրային բացառիկ գերակա շահ: Դատական երկու նիստերի ժամանակ կառավարության փոխարեն ներկայացել էին քաղաքապետարանի՝ ԾԻԳ-ի աշխատակիցներ՝ վստահեցնելով, որ իրենք ունեն վարչապետի լիազորագիրը՝ դատական հիշյալ գործում որպես կողմ ներկայանալու համար: Բնակիչների փաստաբան Վահե Գրիգորյանը պնդել էր, որ ցանկանում է տեսնել վարչապետի լիազորագիրը, ինչը դատարան ներկայացնելու համար էլ դատավարությունն անժամկետ հետաձգվել է: Հունիսի 26-ից մինչ այսօր քաղաքապետարանի աշխատակիցները չեն կարողացել դատարանին ներկայացնել վարչապետի տված լիազորագիրը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԵՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹՅՈՒՆ

Մրցանակներ Երեւանի մամուլի 12-ամյա ակումբից

Արդեն 12 տարի գոյություն ունի Երեւանի մամուլի ակումբը: Հոբելյանը նշվեց երեկ բարեկամների ու գործընկերների մեկտեղմամբ եւ առանց խնդիրների բարձրաձայնման: Փոխարենը տեղի ունեցավ ԵՄԱ մրցանակաբաշխությունը: Մրցանակներն ամենամյա են եւ ոչ հաստատագրված անվանակարգերով՝ բխում են տարվա իրադարձություններից, տարին էլ հաշվվում է հուլիսի 15-ից: Այս տարի՝ 2006-ի հուլիսի 15-ից մինչեւ 2007-ի հուլիսի 15-ը ԵՄԱ վարչությունը կարեւորել եւ ուսումնասիրել է քաղաքական իրադարձությունների լուսաբանմամբ զբաղվող լրագրողների աշխատանքը՝ տարին նախընտրական էր, քաղաքական զարգացումներն էլ ակտիվ: Երեք մրցանակներից երկուսը հենց քաղաքական ոլորտի լուսաբանմամբ են զբաղվում՝ Iragir.am ինտերնետային հրատարակության լրագրող Հակոբ Բադալյանին ԵՄԱ մրցանակը շնորհվեց ներքաղաքական իրադարձությունների օպերատիվ լուսաբանման, TV5 հեռուստաալիքի աշխատակից Գեւորգ Ալթունյանին հեռուստատեսային քաղաքական բանավեճի համար: Այդին Մորիկյանը մրցանակ ստացավ ժուռնալիստիկայի ուսումնական երկու ձեռնարկների եւ բուհերում դասավանդելու համար:

Երեք մրցանակակիրներն էլ փաստեցին, որ իրենց աշխատանքի կարեւորումը ԵՄԱ մրցանակներով ոգեւորիչ անակնկալ էր: «Կարողանում եմ աշխատել ազատ ու անաչառ: Կարծում եմ, սա ընտրություն է, որ մեր մասնագիտության տեր յուրաքանչյուրը ունի կամ ոչ: Շարունակելու եմ նույնկերպ աշխատել», ասաց Հակոբ Բադալյանը: Գեւորգ Ալթունյանն էլ վստահեցրեց. «Առանց որեւէ մրցանակի մասին մտածելու պարզապես իմ աշխատանքն եմ կատարել, ինչպես գործընկերներս»: Այդին Մորիկյանը կարեւորեց ԵՄԱ-ի հետ համագործակցությունը. «Բուհական դասավանդման անցնելը հնարավոր եղավ ԵՄԱ հետ համագործակցության արդյունքում, իսկ այդ համագործակցությունը շատ ու շատ գաղափարներ իրականացնելու հիմք է եւ ոչ միայն ինձ համար»:

Ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանը մրցանակները հանձնելիս վստահություն հայտնեց, որ լրագրողների երիտասարդ սերնդում քիչ չեն շնորհաշատներն ու մասնագիտական այլ որակներից զատ նաեւ էթիկայի կրողները: ԵՄԱ նախագահ Բորիս Նավասարդյանն էլ փաստեց, որ ընտրությունների փուլում հայաստանյան լրատվամիջոցներն ազատ գործելու հնարավորություն են ստանում, խոսքի ազատությունն այլ մասշտաբներ է ձեռք բերում եւ լուսաբանվում է բոլոր քաղաքական գործիչների եւ ուժերի գործունեությունը: «Ժողովրդավարություն ու խոսքի ազատությունը ծաղկում են ընտրությունների ընթացքում, այդպես եղավ այս տարի խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ, ապա իրավիճակը լիովին փոխվում է: Հիմա այդ փուլում ենք եւ պետք է դիմակայենք ու պատրաստ լինենք քաղաքական նոր զարգացումներին»:

ՆՈՒՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Գայլերի հերթական հարձակումը Շիրակի մարզում

Հուլիսի 17-ին, ժամը 10-ին Շիրակի մարզի Բյուրակն գյուղից տեղեկություն է ստացվել, որ գայլերը հոշոտել են գյուղի բնակիչներ Ի. Սարյանին պատկանող 23 եւ Ա. Հակոբյանին պատկանող 15 ոչխար:

Դժբախտ պատահար

Հուլիսի 17-ին, ժամը 15.05-ին Երեւանի «Էներգացուցիչ» ԲԲԸ-ի արտադրամասում աշխատանքներ կատարելիս, 1974 թ. ծնված Նվեր Հովսեփյանը մնացել է փոխակրիչի (տրանսֆորմատոր) շարժիչի ու շղթայի արանքում եւ մահացել: Փրկարարների օգնությամբ դիակը դուրս է բերվել:

Գետն ընկածին չեն գտել

Հուլիսի 17-ին, ժամը 16.45-ին Տավուշի մարզի Գոշ գյուղից ահազանգ է ստացվել, որ Գետիկ գետն է ընկել Կոտայքի մարզի Բալահովիտ գյուղի բնակիչ, 1972 թ. ծնվ. Նորիկ Պետրոսյանը: Մարզային փրկարար ջոկատի որոնողական աշխատանքներն ապարդյուն են եղել:

Մ. Մ.

Բուսաբանական այգու արխիվը ոչնչանում է

Կենսաբանները ահազանգում են

1-ին էջից

Նրանք ներխուժում են փաթեթների մեջ եւ դանդաղ ուտում, ոչնչացնում արդեն հարյուր տարի այստեղ պահպանվող բույսերը: Իսկ ամեն փաթեթում եզակի մի բույսի պատմություն է, մի աշխարհ: Հենց փայտե պահարանն ինքը ցեցի բույն է: «Մենք դրանց դեմ անզոր ենք, ոչ մի հնար չկա: Նավթալին ենք օգտագործում, բայց թունավոր նյութ է, եւ դրա օգտագործումն ամեն տեղ է արգելված», ասում է կենսաբանական գիտությունների դոկտոր Գոհար Օգանեզովան:

Շատ ավելի մեծ հնարավորություններով երկրներում հերբարիումի բույսերը պահվում են ջերմաստիճանային նույն ռեժիմով, ամբողջությամբ փակ կոնտեյներներում, հատուկ ամուր տուփերի մեջ, որոնք բացվում են միայն անհրաժեշտության դեպքում: Բայց այդպիսի պահամանները մեծ գումար արժեն: Հիմա արդեն նաեւ նոր հավաքածուները տեղավորելու տարածք չկա: 2-3 տարին մեկ անգամ բուսաբանները հետազոտական քննություն են կատարում տվյալ տեսակի վիճակի վերաբերյալ, այցելում այն վայրերը, որ աճում է, նշում նրա կենսածետում առաջացած փոփոխությունները, կորուստները, դրականն ու բացասականը: Նույնիսկ արդեն հավաքված, կիսաոչնչացած տերեւն էլ դեն գցել չի կարելի, այն փաստագրված է եւ պետք է պահպանել:

Գլխավոր խնդիրը նաեւ ջեռուցումն է: Արդեն քանի տարի այս հարցը չի լուծվում, եւ բույսերը ոչնչանում են նաեւ ջերմաստիճանային տատանումներից: Նախանցած տարի վերջապես ջեռուցում անցկացվեց, բայց խողովակները պայթեցին, եւ նորից կանգնեցին կոտրած տաշտակի առաջ: Ձմեռը ջերմաստիճանն իջնում է մինչեւ -20 աստիճան, ամառը բարձրանում 40 աստիճանից ավելի: Ուժեղ ցրտի ու շոգի ազդեցությունից բույսերը փխրուն են դառնում, եւ նույնիսկ առանց միջատների միջամտության կոտրվում:

Հերբարիումում, ի դեպ, հետաքրքրական ցուցանմուշներ կան նաեւ երրորդական, չորրորդական դարաշրջաններից: Հազարամյակների ընթացքում բույսերի տերեւները դաջվել են քարի վրա եւ քարե շրջանակով գեղանկար են հիշեցնում:

Օրերս հենց բուսաբանական այգում կայացավ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիայի բնագիտական բաժանմունքի նիստը: Որոշվեց, որ ակադեմիան օգնության հայցով պետք է դիմի կառավարությանը. ոչ միայն հերբարիումի, այլեւ ողջ այգու գոյությունն է վտանգված: Անբավարար ոռոգման պատճառով այգին չորանում է, չդադարող գողությունները լրացնում են պակասը: Այգին 4 մուտք ունի, եւ ոչ մի պահակ: Փող չկա: Նոր տնկիներ են տնկում, ասենք, վաճառքի համար, որպեսզի այգին կարողանա հոգսերի մի մասն ինքը լուծել, բայց մի քանի օր անց դրանք անհետանում են: Այգու ցանկապատը քանդված է, դռները բաց են: Լիովին անպաշտպան են Հյուսիսային Կովկասի, Ամերիկայի, Արեւելյան Ասիայի հավաքածուները: Միայն Հայաստանի ֆլորան ներկայացնող հատվածում 1000 տեսակ բույս ու ծառ կար, դրանց քանակը նկատելի քչացել է եւ ժամանակին ոռոգում չստանալու, եւ գողությունների պատճառով: Այն ժամանակին ցանկապատված էր, սակայն ցանցն էլ քանդեցին, տարան: Թալանում են ամեն ինչ, խողովակներ, տնկիներ, մի խոսքով, ինչ ձեռքերն ընկնում է:

Հայաստանի բուսաշխարհն այնքան հայտնի է աշխարհում, որ գերմանական հրատարակչություններից մեկը որոշել է բիզնես անել նրա միջոցով: «Հայաստանի ֆլորան» հանրագիտարանի 8 հատորը լույս է տեսել խորհրդային տարիներին: Հաջորդ 2 հատորները վերջերս լույս տեսան: Դրանք հրատարակվել են Գերմանիայում: Մեր մասնագետներին, ովքեր մասնակցել են դրանք կազմելուն, ընդամենը ուղարկվել են մեկական օրինակներ: Դրանցից ամեն մեկը 120 դոլար արժե: Հանրագիտարանը կազմելու աշխատանքները ղեկավարում է համաշխարհային ճանաչում ունեցող բուսաբան, 97-ամյա Արմեն Թախտաջյանը, որն ապրում եւ աշխատում է Սանկտ Պետերբուրգում: Այժմ պատրաստվում է ամփոփիչ 11-րդ հատորը՝ անգլերեն, հայերեն եւ ռուսերեն լեզուներով, որը նույնպես լույս կտեսնի Գերմանիայում: Այս ամենից մեր շահագրգռությունը միայն այն է, որ մեր մասին ինֆորմացիան տարածվում է աշխարհում:

Սա ընդամենը հերթական պարզ օրինակն է, թե ինչպես միջոցների սղության, անփութության ու անշրջահայացության պատճառով մեր ունեցվածքը, հնարավորությունները, որոնցից կարող ենք եկամուտ ունենալ, հրամցնում ենք ուրիշներին: Նման այն աղքատին, որ էժան գնով հերթով վաճառում է տան արժեքավոր իրերը, գոյատեւման ժամանակավոր միջոց հայթայթելու համար:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Բարոյականությունը որպես անվտանգության երաշխիք

Հայտնի հայագետ Ժիրայր Քոչարյանը գերմանական դատարանի խնդրանքով վերջերս դիմել էր Էջմիածնի եւ Արմավիրի ոստիկանության բաժիններին՝ անօրեն ԳԴՀ տեղափոխված ու քաղաքական ապաստան պահանջող մի քանի անձանց մասին տեղեկությունները ճշգրտելու հարցերով։ Նման հարցերն արդեն մանրակրկիտ քննվում են գերմանական, հավանաբար նաեւ այլ երկրների դատարաններում։ Ոմն Կարեն Ավետիսյան քաղաքական ապաստանի պահանջը արդարացնում է՝ իբր ՀՀ իշխանություններն իրեն հետապնդել են ՀԺԿ անդամ լինելու պատճառով ու Արմավիր քաղաքում 2000 թ. փետրվարի 2-ին իր վրա կրակել են հրազենից, վիրավորվելով՝ ինքը վրաերթի է ենթարկել Արմավիրի բնակիչ Հենրիկ Հարությունյանին։ Այս հարցերը պարզաբանելու համար Գերմանիայում հայերի իրավական պաշտպանության կազմակերպության ներկայացուցիչ Ժիրայր Քոչարյանի խնդրանքով մեկնեցինք Արմավիրի մարզ։ Ոստիկանապետ Աշոտ Գեւորգյանի օգնությամբ պարզվեց, որ 02.02.2000 թ. կրակոցների դեպք Արմավիրում չի արձանագրվել, իսկ իբր վթարի ենթարկված Հ. Հարությունյանի բուժվելու մասին տեղեկանքի պատճենը կեղծված է։ Պարզվեց նաեւ, որ ՀԺԿ անդամատոմսը եւս կեղծված է, ու Կ. Ավետիսյանը երբեք այդ կուսակցության անդամ չի եղել։

Հազարավոր մարդիկ, դիմելով զանազան խաբեությունների ու կեղծիքների, լքում են երկիրը, եվրոպական զանազան երկրներում ներկայանում են որպես հալածված համասեռամոլներ, ընդդիմադիր կուսակցությունների անդամներ, նույնիսկ ադրբեջանամետ հայացքների համար հալածյալներ։ 1990-ականներին երկրից հեռանալու միջոցը ՀՀ փախստականների եւ միգրացիայի պետվարչության վկայականն էր։ Հարյուրավոր մարդիկ կարողացել են խաբեությամբ կամ կաշառքով նման վկայական ստանալ ու փախստականի արտոնյալ կարգավիճակով հայտնվել արտերկրում։ ՀՀ փախստականների եւ միգրացիայի պետվարչությունը պնդում է, թե նման դեպքերը բացառվում են, ուստի բերեմ մի օրինակ։ Երեւանում ծնված Զարուհի Ալֆրեդի Վարդանյանը, որը սովորել եւ ավարտել է Երեւանի թիվ 139 դպրոցը, ապա հինգ տարի ուսանել ԵՊՀ ռոմանագերմանական ֆակուլտետում, ծնողների՝ Իրա Ավագյանի եւ Ալֆրեդ Վարդանյանի օգնությամբ Մասիսի շրջանի Կալինին գյուղի գյուղապետից կեղծ տեղեկանք է ձեռք բերում, իբր բռնագաղթել է Բաքվից, որի հիման վրա էլ փախստականի վկայական է ստանում ՀՀ փախստականների եւ միգրացիայի պետվարչությունից։ Անշուշտ, պետվարչության համապատասխան բաժնի համար դժվար չէր անձնագրի տվյալներով պարզել, որ այդ աղջիկը Բաքվի տեղն էլ չգիտի, ուր մնաց բռնագաղթած լիներ այնտեղից։ Հաջորդ քայլը Մեծ Բրիտանիայի համապատասխան մարմիններին խաբելն էր եւ ամուսնու հետ արտոնյալ կարգավիճակով Լոնդոն տեղափոխվելը։ Թե ինչպես են վերաբերվում հանցագործ ճանապարհով իրենց երկրում հայտնված ու քաղաքացիություն ստացած անձանց, թողնենք անգլիական իրավապահ ատյանների խղճին։ Միայն ավելացնեմ, որ նույն Իրա Ավագյանը շուրջ 12 տարի չի այցելում հիվանդ մորը, դեռ ավելին՝ տարիներ շարունակ դատական հայց է հարուցում մոր դեմ՝ հազար ԱՄՆ դոլարի պահանջով, երբ կարող էր հարցը լուծել հարազատ մորը տեսակցելու ընթացքում։ Նման հարաբերություններն ու հոգեբանական ցնցումներն էլ նպաստել են, որ մայրը գլխուղեղի կաթված ստանա։ Այսինքն՝ անբարոյականությունը շատ մարդկանց համար ոչ թե արարք է, այլ դարձել է բնավորություն, մտածելակերպ։ Սա հասարակության մեջ դարերի ընթացքում ձեւավորված բարոյահոգեւոր նորմերից շեղման միակ օրինակը չէ։ Դրանք այնքան շատ են, որ արդեն հասարակական երեւույթ են դարձել ու սպառնալիք են երկրի անվտանգությանը։ Այն երկրներում, ուր հիմնականում կեղծիքների օգնությամբ հաստատվում են ՀՀ քաղաքացիները, փաստորեն իրենց հետ ներմուծում են բարոյականությունն արհամարհող մտածելակերպ, օրինազանցություն, ինչն էլ արդեն յուրօրինակ ռեակցիա է առաջացրել հայաստանցի գաղթականների հանդեպ։ Ապացույցն այդ երկրների բանտերում ՀՀ քաղաքացիների բազմությունն է։ Սակայն չստացվի, թե երկրից հեռացողների հետ անբարոյականությունը հեռանում է, ու երկիրը մաքրվում է։ Ինչ որակ ունենք, հենց նրա մի հատվածն է հեռանում։ Անբարոյականությունը, մանավանդ արցախյան պատերազմից հետո, հսկայական չափեր է ընդունել երկրում, թափանցել պետական կառույցները, հասարակական, բարեգործական կազմակերպությունները, դպրոցները, մշակութային, ստեղծագործական օջախները։

Անբարոյականության դրսեւորմանը մենք հանդիպում ենք ամեն քայլափոխի։ Առավոտյան օրը սկսվում է հասարակական տրանսպորտից, որտեղ երթուղային տաքսիներում 14 հոգու փոխարեն՝ վարորդի, երթուղու (գծի) տիրոջ, պետավտոտեսչության թողտվությամբ ու պետական այրերի անտարբերության հետեւանքով խցկվում են 30 հոգի։ Հավատացեք, այդ կերպ ամեն օր աշխատավայր հասնող մարդու առողջությունը, հոգեկանը կարող են խանգարվել։

Եթե մենք սովորեինք բարոյական չափանիշներով գնահատել նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրությունները, ապա գուցե փորձեինք ինչ-որ բան շտկել։ Մտավորականությունն անընդհատ ուշի-ուշով հետեւում էր նախորդ եւ վերջերս կայացած խորհրդարանական ընտրությունների ընթացքին, փորձում դեպի բարոյականություն տեղաշարժի նշույլներ որսալ։ Հարյուրավոր թեկնածուների մեջ ոչ ոք ոչ մի խոսք չասաց բարոյականության, բարոյահոգեւոր արժեքների հասարակությանը վերադարձնելու մասին։ Հարմար առիթի դեպքում ինքս փորձում էի նախընտրական արշավի ժամանակ թեկնածուներին հուշել այդ մասին, նույնիսկ այս թեմայով տեքստ էի կազմում նրանց համար։ Սակայն բոլորն էլ խուսափում էին այս խնդրի քննարկումից։ Նրանք մտածում են, որ բարոյական ազգային արժեքների վերադարձի, նույնիսկ դեպի այն շարժման դեպքում նրանց ծրագրերը կփլուզվեն, ու բարոյականի գերիշխանության դեպքում նրանք տեղ չեն ունենա ոչ միայն վերնախավում, այլեւ կմեկուսացվեն հասարակությունից, քանի որ նրանց մեծ մասը իրենց այսօրվա դիրքին հասել են հանցագործ ճանապարհով։ Ի վերջո, հենց անբարոյականության տարածման հետեւանքներ են համատարած բյուրոկրատիան, կոռուպցիան, կաշառակերությունը։ Այսօրվա իշխանական վերնախավը կարողացավ միջազգային դիտորդներին համոզել, որ խորհրդարանական ընտրություններն ազնիվ ու արդար են անցկացվել։ Իհարկե, դիտորդներն իրենց հերթին հակված են ժամանակավորապես աչք փակելու։ Սակայն ամենքս էլ գիտենք, թե խախտումներն իրականում ինչ բնույթի էին ու ինչպես է իրականում անցկացվել։ Գիտեմ շատերին, որոնք չեն մասնակցել ընտրություններին, համոզված լինելով, որ, միեւնույնն է, կեսգիշերին իրենց ձայները կգողանան։ Այսօր ընտրական հանձնաժողովների շատ անդամներ մեկուսի ու վախվորած պատմում են այդ մասին։ Ազգային եկամտի առյուծի բաժինը շուրջ 20 ընտանիքների ձեռքին է։ Նրանք էլ նախապես որոշում են խորհրդարանի, ապա եւ կառավարության կազմը, ընտրությունների իրական անցկացման ձեւաչափը։ Երկրում հաստատված այդ համակարգն է, որ հասել է տարեկան 12% համախառն աճին, որում ճնշող մեծամասնություն են կազմում արտաքին ներդրումներն ու երեւանյան շինարարությունը։ Ի դեպ, առանց երկրի համաչափ ու ներդաշնակ զարգացման անճոռնի երեւանյան մեգապոլիսի ստեղծումը լուրջ վտանգ է ստեղծում երկրի համար։

Երկրի արագ զարգացման համար անհրաժեշտ է, որ մեծ արտոնություններ տրվեն մանր ու միջին բիզնեսին։ Վերջերս մի առիթով հետեւում էի փոքր բիզնեսի ներդրման մի գործընթացի, որը սկսվում էր մուտքի կազմակերպումից։ Այս ընթացքում ամեն մի թղթի համար բյուրոկրատական ապարատը գումարներ է կորզում ձեռնարկողից։ Այնպես է ստացվում, որ գործընթացի կեսից հրաժարվելը ձեռնարկողի համար լավագույն ելքն է դառնում։ Իսկ այն եզակի մարդիկ, ովքեր երկաթյա նյարդերի շնորհիվ հիմնում են իրենց փոքր ձեռնարկությունը, անմիջապես հայտնվում են հարկերի անհամաչափ ծանրության տակ ու չեն դիմանում մենաշնորհային իրավունքներով օժտված ու ստվերային տնտեսությունում եւս գերիշխող խոշոր բիզնեսի մրցակցությանը։ Հայտնի է, որ խոշոր բիզնեսի ներկայացուցիչներն անպայման երկրի Ազգային ժողովի պատգամավորներ են։ Եթե նրանք իշխող կուսակցության ցուցակում տեղ չեն գտել, ապա հայտնվում են երկրորդ կուսակցության ցուցակում կամ էլ պարտադիր հաղթում ընտրությունների մեծամասնական կարգով։ Ի դեպ, այս ընտրություններում մտավորականությունը մի կողմ էր քաշված, գուցե եւ հենց մի կողմ էր մղված։ Ազգային ժողով կամ պետական ապարատ մտած խոշոր բիզնեսմեններն ամեն կերպ խուսափում են հարկերից, իրենց բնագավառում պահպանում ներկրման մենաշնորհը։ Հապա փորձեք ներկրել ալյուր, շաքարավազ կամ որեւէ սարք ու կտեսնեք, թե ինչ կգա ձեր գլխին։ Պատգամավորը ձեւակերպում ու պաշտպանում է այն օրենքները, որոնք նպաստում են իր բիզնեսին, թեկուզ եւ գիտակցում է, որ դա չի բխում պետության շահերից։ Արտոնյալ վիճակը նրան թույլ է տալիս նաեւ խուսափել հարկերի վճարումից։ Արդեն 16 տարի պատգամավորները միշտ էլ արգելակել են խորհրդարանի անդամի հետկանչման օրենքի ընդունումը։ Խորհրդարանի անդամները միաձայն ընդունել են օրենք, որով իրենց ընտանիքների համար ապահովում են արտոնյալ վիճակ ժառանգական իրավունքի տեսանկյունից։ Օրինակ՝ մի գյուղում մահացած պատգամավորի երկամյա երեխայի ամսական նպաստը կազմում է ողջ գյուղին տրվող նպաստների գումարի մեկ երրորդը։ Այսպես համոզվում ենք, որ օրենքների առաջին ոտնահարողը հենց վերնախավն է։ Դա անպատժելիության, ամենաթողության պայմաններ է ստեղծում հասարակության որոշակի խավի համար, ինչն էլ նպաստում է բարոյականության համատարած անկմանը։ Հենց այս երեւույթն է, որ խոչընդոտում է երկրի բուռն զարգացմանը։ Իսկ տնտեսության զարգացման այն տեմպերը, որոնցով այսօր հպարտանում են պետական այրերը՝ նկատի ունենալով Հայաստանի Հանրապետության եւ ԼՂՀ շուրջը ստեղծված քաղաքական իրավիճակը, ամենեւին էլ բավարար չեն երկրի անվտանգության տեսանկյունից։ Իսկ որ երկրի զարգացման հիմքը հասարակության ու նրա անդամների բարոյական կերպարն է, անհնար է ժխտել։ Մարդկային քաղաքակրթության պատմության դասերը բավարար են՝ համոզվելու դրանում։ Որեւէ քաղաքակրթության, կայսրության, երկրի կործանումը բացատրվում է հասարակության բարոյահոգեւոր անկումով։ Եվ հակառակը՝ ամեն նվաճում, զարգացում բացատրվում է տվյալ հասարակության բարոյահոգեւոր վերելքով։ Արցախյան գոյամարտում մեր հաղթանակի հիմքը ողջ հայության բարոյահոգեւոր վերելքն էր, որը, ցավոք, պատերազմից հետո անբարոյականության հիմքերի վրա առաջացած վերնախավի պատճառով արագորեն անկում ապրեց։

Իսկ բարոյական արժեքների հիմքը մշակույթն է։ Երբ ժողովուրդը կտրվում է իր մշակույթից, գրականությունից, նա դատապարտված է։ Եվ իզուր չէ, որ քաղաքակրթությունների զարգացման հիմքն առաջին հերթին մշակույթն է համարվել։ Իսկ մեր պետական այրերը, խորհրդարանի անդամները, վերնախավը գիտակցո՞ւմ են դա։ Մշակույթի ինչքան նախարարներ են փոխվել. նրանցից մեկնումեկը մշակութային զարգացման ծրագիր ներկայացրե՞լ է, կամ նման առաջարկանք դրվե՞լ է նրանց առջեւ, նրանցից գեթ մեկը խոսե՞լ է բարոյականության արժեքներին հասարակության վերադարձի մասին, ինչը մշակույթի, գրականության առաջնահերթ խնդիրն է։ Եթե այդ նախարարը հասկանա էլ դա, ոչինչ չի ասի այդ մասին, քանի որ իշխանական վերնախավին ամենեւին էլ ձեռնտու չէ այդ մասին խոսելը։ Այսօր գրողն անկարող է ազդել հասարակության վրա, քանի որ նրա գիրքը ոչ ոք չի գնում, չի կարդում։ Գրողը զրկված է ապրուստի միջոցից, ու ամեն պահ նրա առջեւ ծառացած է աղբարկղում ապրուստի միջոց հայթայթելը։ Սակայն նա գիտի, որ աղբարկղերը վաղուց են բաժանվել բոմժերի միջեւ...

Հաճախ մշակութային արժեքներ են ստեղծվում, որոնք ոչ միայն պետության ուշադրությանը չեն արժանանում, այլեւ դիտավորյալ անտեսվում են։ Ահա «Շուշի» բարեգործական հիմնադրամը ձեռնարկել է «Արցախյան գոյամարտի համահավաք» բազմահատոր մատենաշարի ստեղծումը։ Շարժման, ջոկատների կազմավորման, պատերազմի մասնակիցների ճշմարտացի պատմությունները ձայնագրվում են, մուտքագրվում համակարգչում։ Արդեն կազմվել են 12 հատոր 22 մամուլ ծավալով գրքեր։ Մատենաշարը մեր ժողովրդի պատմության այդ կարեւոր ժամանակաշրջանն ընդգրկող էպոսի արժեք ունի։ Սակայն ոչ մի կերպ չի հաջողվում գոնե առաջին հատորը լույս ընծայելու համար մեկ միլիոն երկու հարյուր հազար դրամ գումար գտնել։ Մեզ չօգնեցին ո՛չ պետական այրերը, ո՛չ մեծահարուստ գործարարները, ո՛չ էլ «Հայաստան» հիմնադրամը, որին պաշտոնապես դիմել էր «Շուշի» ԲՀ-ն։ Նույն ճակատագրին են արժանացել Մատենադարանում Շուշիի եւ Արցախի պատմության հետ կապված շուրջ հազար անտիպ նյութերի ուսումնասիրությունն ու թվայնացումը։ Ահա ձեռնարկվել է Շուշիում լուսանկարչական ազգային պատկերասրահ ստեղծելու գործը։ Արդեն ստեղծված հինգ հազար՝ 1870-1940 թվականներն ընդգրկող լուսանկարների հավաքածուն լիարժեք կարող է ներկայացնել ՀՀ-ն՝ իր մարզերով, ԼՂՀ-ի շրջանները, եղեռնը, արցախյան գոյամարտը, երկրաշարժը, Արեւմտյան Հայաստանի նահանգները, սփյուռքի համայնքները... Նման պատկերասրահը կարող էր լուրջ նախադրյալ լինել Շուշին համահայկական մշակութային մայրաքաղաք դարձնելու, հայությանը դեպի Արցախ կենտրոնացնելու գործում։ Ի վերջո, լրջորեն կխթաներ զբոսաշրջությունն ու հայոց հյուսիսարեւելյան հատվածի տնտեսական զարգացումը։ «Շուշի» ԲՀ-ն համայն հայության ուշադրությունը կրկին Արցախի շուրջը կենտրոնացնելու նպատակով ձեռնարկել է համահայկական հանրաքվե. «Ո՞վ է համաձայն, որ Շուշին դառնա համայն հայության կրթամշակութային մայրաքաղաք» հարցադրումով։ Մասնակիցը հինգ հարյուր դրամ խորհրդանշական գումար է մուծում հիմնադրամի հաշվին։ Հանրաքվեին մասնակցել են շուրջ 22 հազար հոգի։ Հանրաքվեն մարդկանց համար ավելի մատչելի դարձնելու համար հիմնադրամը դիմեց «Վիվասել» ձեռնարկության տնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանին՝ SMS-ի կարճ համար ստանալու խնդրանքով։ Այսինքն, հիմնադրամը խնդրեց մի բան, որը վաճառվում է։ Հարգարժան տնօրենը մերժեց մեզ։ Մերժում է ստանում Շուշի քաղա՞քը, «Շուշի» ԲՀ-ն, Արցախը, հայրենիքը, թե՞ պարզապես գրող, հիմնադրամի ղեկավար Բակուր Կարապետյանը։ Հաճախ խորհուրդ են տալիս՝ դիմել արցախցի գործարարների օգնությանը։ Սակայն նրանց մեծ մասը խուսափում է լսել անգամ, իսկ մյուսներն էլ տարիներ շարունակ ձգձգում են ու խաբում։ Հիմնադրամը հույս ունի, որ Արցախի նոր իշխանությունները ըմբռնումով կմոտենան այս խնդիրներին։

Շատ է խոսվում կոռուպցիայի, կաշառակերության վերացման մասին։ Հաճախ պետական ապարատում ստեղծվում են կոռուպցիայի դեմ պայքարի խմբեր։ Բայց մի՞թե կոռուպցիոն համակարգը կարող է պայքարել ինքն իր դեմ։ Քաղաքակիրթ երկրներում կոռուպցիայի, բյուրոկրատիայի դեմ պայքարում ընդգրկված են հասարակությունն ու հասարակական կազմակերպությունները, քանի որ միմիայն հասարակական հսկողությունը կարող է երկիրը մաքրել այդ արատից։ Անհրաժեշտ է ստեղծել այնպիսի համակարգ, որ հասարակության յուրաքանչյուր անդամ իրեն պատասխանատու զգա կոռուպցիայի համար ու այդ համակարգը հնարավորություն տա անհատին լիարժեք ու արագ պայքարելու արատների դեմ։ Սա տարօրինակ ու ծիծաղելի՞ է հնչում։ Բայց մենք այլ ելք չունենք։ Դա են թելադրում առաջին հերթին պետական, ազգային անվտանգության շահերը։ Մեր երկրի շուրջը ստեղծված քաղաքական իրավիճակն ու անվտանգության խնդիրները մեզ թելադրում են, որ մենք այլ ելք չունենք բացի դեպի բարոյականություն վերադարձից։

ԲԱԿՈՒՐ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

«Վարչապետ Էրդողանը պատրաստվում է Էրզրումը հանձնել Հայաստանին»

Էրզրումցիներին նախազգուշացրել է Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությունը

Հուլիսի 22-ին Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի վաղաժամկետ համընդհանուր ընտրություններում վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի իսլամամետ «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության հաղթանակը կասկած չի հարուցում: Միանգամայն հնարավոր է համարվում նաեւ նրա միանձնյա իշխանությունը երկրում: Թերեւս դա է պատճառը, որ թուրքական քաղաքական շրջանակները վիճարկում են ոչ թե ընտրություններում Էրդողանի կուսակցության հաղթանակը կամ դրանց արդյունքում նրա միանձնյա իշխանությունը, այլ Մեջլիսում բացարձակ մեծամասնություն ապահովելու հավանականությունը:

Այս հանգամանքը խիստ մտահոգում է Թուրքիայում դեռեւս Քեմալ Աթաթուրքի ձեւավորած քաղաքական ընտրախավին, որն իբրեւ վերկուսակցական ուժ գործել է քեմալական ազգայնականության քողի տակ, եւ անկախ կառավարությունների փոփոխությունից, միշտ էլ արտոնյալ վիճակում է եղել: Ահա թե ինչու անմիջականորեն բանակի հովանավորած այս ընտրախավին ծառայող տեսական եւ կուսակցական կառույցները փորձում են աներեւակայելի հերյուրանքներով վարկաբեկել ինչպես վարչապետ Էրդողանին, այնպես էլ նրա կուսակցությանը:

Այս կառույցներից պետք է առանձնացնել Թուրքիայի քաղաքական ընտրախավին որպես գրոհային ծառայող «գորշ գայլերի» քաղաքական կազմակերպությանը՝ Ազգայնական շարժում կուսակցությանը եւ հատկապես բանակի համար խոսափողի դեր կատարող Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցությանը, որի պաշտոնական գաղափարախոսությունը քեմալական ազգայնականությունն է:

Այս կուսակցությունը, ինչպես հուլիսի 8-ի համարում նշել է «Ենի մեսաժ» թերթը, գովազդային ցուցապաստառներ է տեղադրել Էրզրումում: Այդ ցուցապաստառներում, որոնք պատրաստվել են Էրզրումից Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության պատգամավորության թեկնածու Էրբաշար Օզսոյի նախագծով, ժամանակակից Թուրքիայի հետ պատկերվել է նաեւ «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» ծրագրին համապատասխան ձեւափոխված Թուրքիայի քարտեզը: Երկրորդում մասնատված Թուրքիայի մի հատված ընդգրկվել է Քուրդիստանի, իսկ մյուսը՝ Էրզրումը ներառյալ, Հայաստանի սահմաններում:

Ցուցապաստառների վերեւում եղել են՝ «Ժողովրդա-հանրապետական կուսակցության իշխանությունը թույլ չի տալու, որ մեր պետությանը մասնատեն», իսկ ներքեւում՝ «Դուք գիտե՞ք, որ «Մեծ Մերձավոր Արեւելք» նախագծի համանախագահ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը պատրաստվում է Հայաստանին հանձնել Էրզրումը» մակագրությունները:

Ցուցապաստառները խիստ զայրացրել են էրզրումցիներին: Հուլիսի 13-ին ընդառաջելով նրանց դիմումը, Էրզրումի քաղաքապետարանը հավաքել է դրանք եւ այդ մասին պաշտոնապես հայտարարել, ընդգծելով. «Անջատողականության դրսեւորումներ պարունակող վահանակները, որոնք քաղաքում դժգոհության եւ մտահոգության պատճառ են դառնում, չեն կարող օգտագործվել քարոզարշավի նպատակներով»:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

ՃԱՊՈՆԻԱ

Երկրաշարժից վնասված աշխարհի խոշորագույն ԱԷԿ-ը փակվել է

Ճապոնիայում երկուշաբթի օրը տեղի ունեցած ուժեղ երկրաշարժը մի շարք վթարներ առաջացրեց Կաշիվազակի քաղաքի ատոմակայանում, որը խոշորագույնն է աշխարհում: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ քաղաքապետ Հիրոշի Այդան երեկ կարգադրել է փակել վնասված ԱԷԿ-ը:

Այդան հանդիպում է ունեցել ԱԷԿ-ը կառավարող «Տոկիո էլեկտրիկ

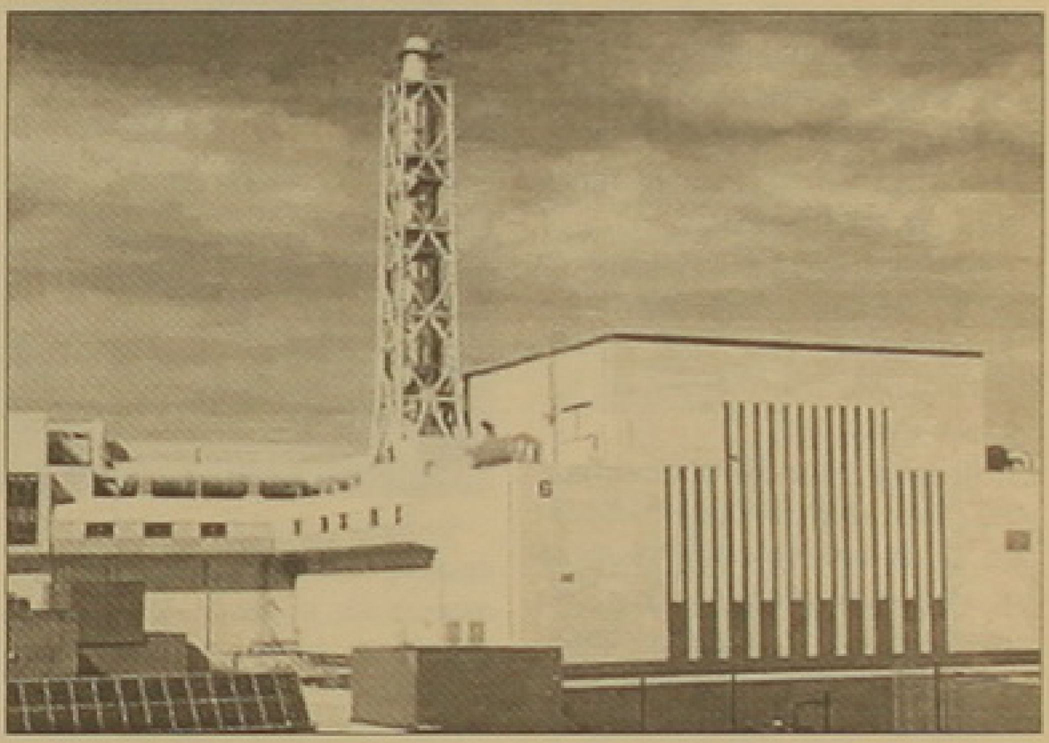

փաուեր» ընկերության ղեկավար Ցունեհիսա Կացումատայի հետ եւ հայտարարել է, որ ատոմակայանի աշխատանքը կդադարեցվի մինչեւ անվտանգ դառնալը:

Ճշգրտված տեղեկությունների համաձայն, 6,8 բալանոց երկրաշարժի էպիկենտրոնը եղել է Կաշիվազակիի ատոմակայանից ընդամենը 9 կմ հեռավորության վրա: Կայանի որոշ կառույցների հիմնամասերում գոյացել են ճաքեր, իսկ 7 էներգաբլոկներում հայտնաբերվել է մոտ 50 վնասվածք:

Բացի դրանից, ստորգետնյա ցնցումներից հրդեհ էր բռնկել ԱԷԿ-ի փոխարկիչներից մեկում, արտանետվել էր 1,2 խմ ռադիոակտիվ ջուր, որը թափվել էր Ճապոնական ծովը: Նաեւ շրջվել էր ռադիոակտիվ թափոններով լի 100 բաք, խզումներ էին հայտնաբերվել խողովակաշարերում:

Երկրաշարժից զգիչի վնասման հետեւանքով արտանետվել էր ռադիոակտիվ փոշու փոքր քանակություն: ԱԷԿ-ի ղեկավարությունը պնդում է, թե շրջակա միջավայրը էական վնաս չի կրել: Այդուհանդերձ Կացումատան քաղաքի բնակիչներից ներողություն է խնդրել «տհաճությունների» համար:

Հուլիսի 16-ին երկրաշարժի հետեւանքով, վերջնական տվյալների համաձայն, զոհվել է 9 մարդ, վիրավորվել են մոտ 900 անձինք, վնասվել կամ ավերվել է ավելի քան 300 շենք:

«Ալ Ղաիդան» աշխուժանում է Իրաքում եւ սպառնում է ԱՄՆ-ին

Բեն Լադենի գլխին արդեն գնահատվում է 50 մլն դոլար

«Ալ Ղաիդայի» միջազգային ահաբեկչական ցանցն ընդլայնել է իր ներկայությունն Իրաքում եւ զգալի ջանքեր է գործադրում ԱՄՆ-ի տարածքում ահաբեկչություններ իրականացնելու նպատակով: Այդ մասին հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը, վկայակոչելով ԱՄՆ ազգային հետախուզության ամենամյա զեկուցագրի տվյալները:

Հուլիսի 17-ին հրապարակված զեկուցագիրը կազմել են ամերիկյան 16 հատուկ ծառայությունների աշխատակիցներ: Փաստաթուղթը վկայում է, որ «Ալ Ղաիդան» փաստորեն վերականգնել է իր տեխնիկական ու մարդկային ներուժը եւ ի վիճակի է խոշոր ահաբեկչություններ կազմակերպել ԱՄՆ-ում:

Վերջիններս կարող են պատճառել բազմաթիվ մարդկային զոհեր, զանգվածային խուճապ, առաջ բերել տնտեսական ծանր հետեւանքներ: Ընդ որում «Ալ Ղաիդան» շարունակում է որոնել քիմիական, մանրէաբանական կամ միջուկային զենքի հայթայթման հնարավորություններ եւ պատրաստ է անվարան կիրառել այն:

Զեկուցագրի հեղինակները ԱՄՆ-ին սպառնացող «հարաճուն վտանգ» են համարում նաեւ լիբանանյան «Հզբոլլահ» խմբավորումը, ինչպես նաեւ մյուս (ոչ միայն մահմեդական) արմատական խմբավորումները:

Ամերիկացի դեմոկրատները հանրապետականներին մեղադրում են, ասելով, որ նրանց վարած քաղաքականությունը չի նվազեցրել ահաբեկչավտանգը: Հանրապետականներն էլ դեմոկրատներին ամբաստանում են վտանգը թերագնահատելու մեջ:

Այս վեճերի կապակցությամբ Կոնգրեսի վերին պալատը՝ սենատը հուլիսի 13-ին կրկնապատկել է աշխարհի թիվ 1 ահաբեկիչ Ուսամա բեն Լադենի գլխի դիմաց խոստացված գումարը. նրա ձերբակալմանը կամ ոչնչացմանը նպաստող տեղեկատվության համար այժմ կարելի է ստանալ 50 մլն դոլար:

Գ. Ռ.

Ըստ ՉԺՀ-ի, հակահրթիռային համակարգն ապակայունացնում է աշխարհը

Չինաստանի կարծիքով, հակահրթիռային պաշտպանության համակարգերի ծավալումը կարող է սպառազինությունների նոր մրցավազք առաջացնել եւ չի նպաստում աշխարհի խաղաղությանն ու կայունությանը: Այդ մասին երեկ հայտարարել է ՉԺՀ արտգործնախարարության ներկայացուցիչ Լյու Ցզյանչաոն:

Եվրոպայի սովորական զինված ուժերի (ԵՍԶՈՒ) պայմանագրի կատարումը կասեցնելու Ռուսաստանի որոշման կապակցությամբ չին պաշտոնյան հայտարարել է. «Մենք նկատի ենք առնում անվտանգության ապահովման հարցերով Ռուսաստանի մտահոգությունը: Հուսով ենք, որ համապատասխան կողմերը կկարողանան տարաձայնությունները հաղթահարել երկխոսության միջոցով, համատեղ ջանքեր կգործադրեն տարածաշրջանում եւ աշխարհում խաղաղության, անվտանգության ու կայունության պահպանման նպատակով»:

Գ. Ռ.

Աֆրիկայի Միացյալ Նահանգներ

Ոչ, սխալ չկա վերնագրում: Անցյալ դարաշրջանի վաղ վաթսունականներին մի քանի տեսլականի տեր հեռատես առաջնորդների (Գամալ Աբդել Նասեր, Քուամե Նկրումա եւ ուրիշներ) Միացյալ Աֆրիկայի գաղափարը վերստին քննարկման այժմեական թեմա է դարձել վերջերս: Անգլիաբնակ անկախ լրագրող Գուին Դայերն անդրադառնում է այդ խնդրին:

«Նախքան տան կտուրը տեղադրելը դուք պետք է այդ տան հիմքը կառուցեք», ասաց Հարավային Աֆրիկայի Հանրապետության նախագահ Թաբո Մբեկին Գանայում կայացած Աֆրիկյան միության գագաթաժողովին: Ոմանք ծաղրուծանակի ենթարկեցին մինչեւ 2015 թվականը միացյալ աֆրիկյան կառավարություն ստեղծելու գագաթաժողովի առաջ դրված նպատակը: Եվ դա, իհարկե, տեսանելի ապագայում իրագործվող նպատակ չէ: Կարող է երբեք էլ իրականություն չդառնա: Բայց եթե դառնա, լավ կլինի: «Հիմա է ժամանակը, վաղը ուշ կլինի», ասել էր ժամանակին Քուամե Նկրուման:

Աֆրիկյան միությունը հիմնադրվեց հինգ տարի առաջ՝ հեղինակազրկված «Աֆրիկյան միասնության կազմակերպության» փոխարեն, նպատակ ունենալով պատասխանատվության կանչել Աֆրիկայի ղեկավարներին: Այժմ այդ նորաստեղծ կառույցը փորձում է վերակենդանացնել Աֆրիկյան միության գաղափարը: Շատերը ենթադրում են, որ դա միայն հրատապ խնդիրներից (Դարֆուր, Զիմբաբվե եւ այլն) մարդկանց ուշադրությունը շեղելու միջոց է: Գուցե ճիշտ են, բայց չէ՞ որ դրանք (այդ հրատապ խնդիրները) կարող են հետեւանքը լինել ավելի լուրջ մի խնդրի:

1960-ականներին, երբ աֆրիկյան երկրների մեծամասնությունը ձեռք բերեց իր անկախությունը, նրանցից ամեն մեկը ավելի բարձր եկամուտներ եւ ավելի լավ հասարակական ծառայություններ ուներ, քան ասիական երկրներից շատերը: Քենիացիները, օրինակ, ավելի լավ էին ապրում քան Մալայզիայի բնակիչները, Կոտ դ'Իվուարի (Փղոսկրի ափ) ժողովուրդն ավելի հարուստ էր, քան Հարավային Կորեայի ժողովուրդը, զիմբաբվեցիներն ավելի առողջ էին, ավելի կրթված, քան չինացիները, եւ ավելի դաժան պատերազմներ էին մղվում Ասիայում, քան Աֆրիկայում:

Այժմ դրությունը կտրուկ փոխվել է: Ինչո՞ւ: Առանձին վերցրած աֆրիկացիները պակաս խելացի կամ աշխատասեր, կամ փառասեր չեն, քան ասիացիները: Ուրեմն պատճառը իշխանական համակարգում պետք է փնտրել: Եվ այստեղ ամենաաչքի զարնող հատկանիշն այն է, որ Աֆրիկայում անկախ պետությունների թիվը հասնում է 53-ի, մինչդեռ ամբողջ մայրցամաքում ավելի քիչ մարդ է ապրում քան Հնդկաստանում կամ Չինաստանում:

Այստեղ է, որ առաջ են քաշվում եւ քննադատվում նախկին գաղութարարական իշխանությունների գծած կամայական սահմանները երկրների միջեւ:

Այնտեղ էթնիկական կապերը հաշվի չեն առնվել: Այդ հիսուներեք պետություններից առնվազն կեսում ապրում են ավելի շատ էթնիկական խմբավորումներ, քան ամբողջ Չինաստանում: Նիգերիան իր լեզվական, կրոնական եւ էթնիկական տարբերությունների քանակով մոտ է Հնդկաստանին: Նպատակահարմար չէ ամեն մի էթնիկական խմբավորման համար առանձին սահմաններ նշանակել: Այդ դեպքում 200-ից ավելի երկրներ կունենանք այնտեղ: Դրանից ելնելով, նախկին «Աֆրիկյան միասնության կազմակերպությունը» որոշում էր ընդունել չվերանայել սահմանների հարցը, խուսափելու համար (էթնիկական) անջատողական պատերազմներից:

Հարցն այն է, որ այդ պատերազմներն անխուսափելիորեն տեղի ունեցան եւ շարունակվում են որոշ աֆրիկյան երկրներում, եւ դրանցից մի քանիսում այդ պատերազմներից խուսափելու նպատակով բռնապետական իշխանություն հաստատվեց, որտեղ մեկ էթնիկական խմբավորման «բոսը» իշխում էր մյուս բոլորին: Ժամանակը վատնվեց, մարդկային զոհեր եղան եւ հետընթաց արձանագրվեց: Գուցե ոչ ոքի մեղքը չէր այս բոլորը, բայց այդպես շարունակել չի կարելի: Համակարգը պետք է փոխվի:

Նշեցինք, որ 200-ից ավելի էթնիկական խմբավորումներ կան Աֆրիկայում, ամեն մեկում կես միլիոնից մի փոքր ավելի մարդկանցով: Դրանցից ոչ մեկը (բացի հյուսիսային Աֆրիկայի արաբներից) ամբողջ մայրցամաքի բնակչության 5 տոկոսից ավելին չի կազմում: Ընդամենը 3 գլխավոր լեզուներով (չինարենի մանդարին տարբերակը, հինդու, ճապոներեն) է խոսում Ասիայի բնակչության կեսը: Եվրոպայում բնակչության 75 տոկոսը խոսում է հիմնականում 8 լեզուներով: Աֆրիկան տարբեր է:

Աֆրիկյան ֆեդերալիստները փորձում են գտնել մի լուծում այդ խնդրին: Եվրամիության մոդելի վրա հիմնված Աֆրիկյան միություն, որի մտահոգության առարկան կլինի ոչ թե քաղաքական մրցակցությունը, այլ ընդհանուրի բարեկեցությունը:

Մենք երեւի խոր ծերության հասած կլինենք մինչեւ նման բան իրականություն դառնա: Բայց դա անհնարին բան չէ: Ինչպես վերոնշյալ գագաթաժողովի սկզբում Մալիի նախկին նախագահ եւ Աֆրիկյան միության ղեկավար Ալֆա Ումար Քոնարեն ասաց. «Մեր սերնդի համար միակ պայքարը, որ արժե մղել, Աֆրիկայի Միացյալ Նահանգներ հիմնելու պայքարը պետք է լինի: Դա մեր ժողովուրդների հազար ու մի խնդիրների միակ լուծումը կարող է լինել»:

Թարգմանությունը՝
Հ. ԾՈՒԽԿՅԱՆ

Հաշվետու համերգ Վանուշ Խանամիրյանի ծննդյան 80-ամյակի առթիվ

Մեկ անգամ չէ, որ ներկա եմ եղել ճանաչված պարուսույց Էդուարդ Խաչատրյանի ղեկավարած պարային խմբերի պարապմունքներին եւ հիացել ոչ միայն նրա մասնագիտական հմտությամբ, այլեւ մանկավարժական ուրույն հնարքներով: Իր սաներին պարարվեստը ուսուցանելուց զատ նրանց մեջ սերմանում է համեստություն, ընկերասիրություն եւ փոխադարձ հարգանք:

Կասկած չկա, որ նրա սաների մի մասը կդառնան ճանաչված արվեստագետներ, իսկ նրա «դարբնոցի» անցածները՝ օրինակելի քաղաքացիներ:

Եվ ահա, չնայած հանրակրթական դպրոցներում դասերն ավարտվել են եւ աշակերտները վայելում են ամառային արձակուրդները, շարունակվում են իրենց ձեռքբերումների ասպարեզում հաշվետվությունները:

Հուլիսի 16-ին Հ. Պարոնյանի անվան երաժշտական կոմեդիայի պետական թատրոնի բեմը տրամադրվել էր Էդուարդ Խաչատրյանի ղեկավարած «Անի» պարային համույթին: Երկաթուղայինների մշակույթի տանը եւ Պ. Յավորովի անվան դպրոցում պարապող տարբեր տարիքի դպրոցականները հանդես եկան հաշվետու-ավարտական համերգով: Արվեստասերների, իրենց ծնողների ու դասընկերների դատին ներկայացվեցին հայկական («Գորանի», «Նունուֆար», «Հոռովել» եւ այլն), այլ ժողովուրդների (ուկրաինական, բուլղարական, գնչուական) քսանից ավելի պարեր: Բարձր վարպետությամբ կատարվեցին «Բերդ», «Ուզունդարա» հայկական ժողովրդական պարերը, տպավորիչ էր «Երբ գալիս է սեպտեմբերը» բեմականացումը (ուսուցչուհուն ծաղկեփնջեր նվիրելու դրվագը, դպրոցի զանգ խորհրդանշող հագուստով փոքրիկ պարուհու պարը):

Մեծ հետաքրքրությամբ դիտվեցին Հովհ. Թումանյանի «Կիկոսի մահը» եւ «Մի կաթիլ մեղրը» հեքիաթների պարային բեմականացումները:

Առանձին գնահատականի են արժանի բարձր ճաշակով պատրաստված զգեստները, որոնք, չնայած բազմազանությանը, միշտ համահունչ մնացին բեմի դեկորացիային:

Համերգի ավարտին, ըստ ավանդույթի, խմբի ամենակրտսեր սանը (չորս տարեկան) գովասանագրեր հանձնեց ավարտական խմբի պարողներին:

Հաշվետու համերգը, որը նվիրված էր ՀՀ ժողովրդական արտիստ, հայ պարարվեստի մեծ երախտավոր Վանուշ Խանամիրյանի ծննդյան 80-ամյակին, արժանացավ Վարպետի բարձր գնահատականին եւ ապագա պարողներին եւ իր սան Էդուարդ Խաչատրյանին հղեց ջերմ բարեմաղթանքներ:

Իր հերթին համույթի գեղարվեստական ղեկավար Է. Խաչատրյանն իր երախտագիտությունը հայտնեց իր առաջին ուսուցիչ Սուրեն Գյանջումյանին, դպրոցների տնօրեններին, սաների ծնողներին եւ իր դստերը՝ շնորհաշատ պարուհի, հոր օգնական եւ խորհրդատու Մեսաքսեին կազմակերպչական հարցերում իրեն աջակցելու համար:

ԱՐԹՈՒՐ ԽԱՆՋՅԱՆ

ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Արեւշատ Ավագյանի խոսքն ու գույնը նոր գրքում

Գիտությունների ազգային ակադեմիայի (ԳԱԱ) գրականության ինստիտուտում օրերս տեղի ունեցավ գրող, մշակույթի հայկական ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանի «Խոսք եւ գույն» գրքի շնորհանդեսը: Գրքի շնորհանդեսը կազմակերպել էին գրականության ինստիտուտն ու գրողների միությունը:

Շուրջ 20 գրքերի հեղինակ Արեւշատ Ավագյանի «Խոսք եւ գույն»-ը նոր բանաստեղծությունների գիրք է, որտեղ իմաստասիրություններ, խոհական, փիլիսոփայական, արվեստաբանական մտորումներ են արվեստի, գրականության, մարդկային գաղափարների մասին: Բավական ինքնատիպ գրքի յուրաքանչյուր էջում գծանկարներ են, ինչպես նաեւ գրքում զետեղվել են Արեւշատ Ավագյանի գեղանկարչական ստեղծագործությունների վերատպությունները:

Արեւշատ Ավագյանի նոր գիրքն արժեւորեցին գրականության ինստիտուտի տնօրեն Ազատ Եղիազարյանը, գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը եւ այլք: ԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը տեղեկացրեց, որ սեպտեմբերին տեղի կունենա գրքի քննարկումը:

Գ. Գ.

Հարկավոր է վերադարձնել երբեմնի հեղինակությունը գրողների միությանը

Բանաստեղծ եւ դրամատուրգ Բերդ Բաբայանը 1995-2003թթ. եղել է ՀԳՄ պաշտոնական ներկայացուցիչը Մոսկվայում եւ Միջազգային գրական ֆոնդի նախագահության անդամ:

- Պարոն Բաբայան, Մոսկվայից վերադառնալուց հետո ի՞նչ առնչություններ ունեք ՀԳՄ-ի հետ:

- Բացարձակապես ոչ մի, 2 տարուց ավել է գրողների միություն ոտք չեմ դնում առհասարակ:

- Բայց չէ՞ որ ժամանակին Մոսկվայում ներկայացրել եք Հայաստանի գրողների շահերը եւ օգտակար եք եղել նրանց:

- Բավականաչափ. երբեմն նույնիսկ գերազանցելով հնարավորության սահմանները:

- Եվ հիմա Ձեզ մոռացե՞լ են, չե՞ն հիշում:

- Ոչ, ոչ, փառք Աստծո, իմ բազմաթիվ գրչընկերների հետ կապի մեջ եմ, հանդիպում եմ պարբերաբար, սակայն ոչ գրողների միության տարածքում:

- Տարօրինակ է... պատճառն ի՞նչ է:

- Պատճառը միությունում ստեղծված մթնոլորտն է: Գրողների միության նախագահին հենց սկզբից էլ թվաց ու շարունակում է թվալ, թե միությունը իր պապուպապից կամ տատմորաքեռից ժառանգություն է ստացել՝ որպես մի զույգ չարոխ, ու երբ քեֆին տա՝ կարող է քաշել իր տոտերին:

- Խիստ չե՞ք որակում:

- Խի՞ստ... ՀԳՄ վերջին համագումարից առաջ մի խումբ գրչընկերներ պատրաստվում էին առաջադրել իմ թեկնածությունը որպես նախագահի: Կանոնադրության համաձայն՝ ՀԳՄ յուրաքանչյուր անդամ իրավունք ունի թե՛ առաջադրելու, թե՛ առաջադրվելու... անթույլատրելի կամ արտառոց ի՞նչ կար: Հարկավոր էր պարզապես տարրական կուլտուրա ունենալ եւ հարգել կանոնադրությունն ու կանոնադրությամբ ընձեռված իրավունքը: Սակայն երբ լուրը հասցրին այժմյան նախագահին՝ էլ ի՞նչ հարգանք, ի՞նչ իրավունք... Նա, իր պաշտոնը չարաշահելով, «Իրավունք» թերթում (2005թ., թիվ 6) իմ դեմ այնպիսի մի կեղտոտ նյութ տպեց (материал), սպառնալիքի այնպիսի՜ ձեւակերպումով եւ հայտնի արտահայտչաոճի այնպիսի՜ հոգեհարազատությամբ, որ ես ստիպված եղա դառը բացականչել. «Այո՜, ո՛չ բոլշեւիզմն է մեռել, ո՛չ էլ Լավրենտի Բերիան»: Կարդացեք նյութը եւ եզրակացրեք ինքներդ: Եթե 37 թիվը լիներ՝ ինձ գիշերով վաղուց արդեն տարած կլինեին:

- Եվ դուք հրաժարվեցի՞ք, ներեցեք ինձ խնդրում եմ, վախեցա՞ք դնել ձեր թեկնածությունը:

- Ո՜ւ... լեղիս ջուր կտրեց... Ես միշտ մի բանից եմ վախեցել եւ շարունակում եմ վախենալ, սարսափում եմ նույնիսկ՝ այդ տխմար անհեթեթության անբուժելի կամակատարների ջանքերով, ժամանակ առ ժամանակ, Քաջ Նազարի կերպարի շնչավորումից: Ինչ վերաբերում է թեկնածություն առաջադրելուն, ապա համագումարից առաջ, ցավոք, ես ստիպված եղա բարդ վիրահատության ենթարկվել եւ բնականաբար չկարողացա նույնիսկ իմ համեստ մասնակցությունը բերել համագումարի աշխատանքներին:

- Այդ պատճառով էլ համագումարը ընթացավ առանց այլընտրանքի եւ բաց քվեարկությա՞մբ:

- Իհարկե ո՛չ: Նախ՝ բաց քվեարկությունը ՀԳՄ կանոնադրության կոպիտ խախտում է: Եվ հետո՝ ինձանից արժանավորները կային: Պարզապես ամեն ինչ կանխորոշված էր: Սա նույնպես բոլշեւիզմի պերճախոս վկայություն է:

- Ձեր կարծիքով, ի՞նչ է սպասում Գրողների միությանը:

- Ինչ կարող է սպասել այնպիսի միությանը, որի նախագահն իր գործունեություն-առաքելությունը սկսեց դրամահավաքից: Նա չհրաժարվեց 500-ական դրամ ընդունել անգամ դպրոցականներից: Այդ օրերին սահմռկած մտածում էի՝ տեր աստված, այս ի՞նչ է՝ գրողները ՍՊԻԴ են ընկել, թե՞ մի նոր համաճարակ: Երբեք Գրողների միությունը այդչափ ստորացած չի եղել, երբե՛ք:

-Բայց չէ՞ որ այդ գումարներով բազմաթիվ գրքեր են տպագրվում:

- Շատ գիրք տպելը ցուցամոլություն է եւ աչքակապություն. շատ գիրք նշանակում է շատ գրող... Մի՞թե դա հնարավոր է... Եկեք ուշադիր նայենք մեր մայրաքաղաքին. այսօր ապագա սերունդների համար քանդելու այնքա՜ն բան են կառուցում... խեղճ ապագա սերունդ: Նույն աղարտումով՝ այսօր ապագայում այրելու այնքան գիրք են տպագրում, որ վախենում ես հրդեհումից վեր բարձրացող կրակալեզուներից:

- Իսկ ի՞նչ վատ բան կա դրամահավաքի մեջ, այնքան կարիքներ կան... Չէ՞ որ գրողներից ոմանք հենց դա՛ են ակնկալում իրենց նախագահից:

- Դրամահավաքը ինքնին վատ բան չէ: Սակայն այս դեպքում դրամահավաքն ու դրամը օգտագործվում է սեփական իշխանությունը ամրապնդելու, գրողներին կախման մեջ պահելու, ներքին թայֆեն ոգեւորելու համար:

- Լավ, Գրողների միություն ոտք չեք դնում, գրչընկերներով հանդիպում եք ոչ ՀԳՄ տարածքում. գոնե կարո՞ղ եք ասել, թե հիմա, այս պահին անհետաձգելի ի՞նչ է հարկավոր միությանը:

- Ակնածանքը... պատերի ներսից դուրս փախած մեր մեծերի շնչառությունն է հարկավոր վերադարձնել Գրողների միություն: Հարկավոր է տասնամյակներով վաստակած երբեմնի հեղինակությունը վերադարձնել գրողների միություն: Գրողի եւ գրողուցավի, գրականության եւ գրաքի տարբերակման աչալրջությունն ու պատասխանատվությունն է հարկավոր վերադարձնել Գրողների միություն: Գարշավուլգար աղտեղողների, սեքսոպոռնոպաթոլոգիկ փսիխոզեքիլ հեղինակների եւ նրանց հովանավոր-ընդառաջողի, սերունդ պղծող շառլատանների առաջ անանցանելի արգելք դնելու անհանդուրժողական բարոյականությունն է հարկավոր վերադարձնել Գրողների միություն: Հարկավոր է ընթերցողի, հատկապես ժողովրդի նկատմամբ իսկական գրողից անբաժան գրողական սրտացավությունն ու հուզականությունը, եւ դրա հետ մեկտեղ ընթերցողի սերը վերադարձնել Գրողների միություն: Հարկավոր է... ՀԳՄ նախագահը երբեմն վրդովմունք է արտահայտում, թե ժամանակակից հայ գրողների գրքերը չեն գնում: Իսկ ինչո՞ւ պիտի գնեն, մի հարգանք լինի: Կամ ո՞վ է մեղավոր, որ չեն գնում... Գրողների միությունն այսօր ժողովրդի հետ չէ, լքել է նրան եւ օտարացել: Գրողների այսօրվա միությունը ժողովուրդ-ընթերցողին է արհամարհում, ժողովուրդ-ընթերցողն էլ՝ գրողների գրքերը: Ամեն ինչ ճի՛շտ է:

Անհասկանալի է այսպիսի միության գոյությունը: Դժվարանում ես ըմբռնել՝ կլանչումային դրամահավաքներով փարթամացած գրական թեքումով օլիգարխասիրտ բիզնես-կազմակերպությո՞ւն է, թե՞ գրողների անունից հանդես եկող, գրողների իսկ շահերը շահագործող մեկի կամ մի քանիսի որովայններով ու գրպաններով անցնող հրատարակչական-գովազդային վահանակը ճակատին «պարավոզ»:

- Չե՞ք կարծում, որ սուբյեկտիվ է ձեր մոտեցումը:

- Հայաստանի Գրողների միության նախագահի աթոռը Չարենց ու Իսահակյան է տեսել, Վարդգես Պետրոսյան, Հրաչյա Հովհաննիսյան, Վահագն Դավթյան, Ռազմիկ Դավոյան, Հրանտ Մաթեւոսյան, ու հանկա՜րծ... Այնպես որ, այս դեպքում՝ այդքան գրող տեսած աթոռը ավելի է կարեւորվում: Իսկ աթոռն ի՞նչ է, նժույգը չէ՞... նրա վրա նստածն էլ՝ հեծյալը: Միայն այն տարբերությամբ, որ որքան էլ զգայուն լինի աթոռը, նժույգի նման, հազա՜ր ափսոս, ի վիճակի չէ վատ հեծյալին գետին շպրտել: Ուստի դժվար չէ պատկերացնել եւ աթոռի վիճակը:

Հարցազրույցը վարեց
ԱՆԱՀԻՏ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Երեկ ու երեկոյան Հայաստանի չեմպիոն «Փյունիկը» Լոնդոնդերիում մրցեց տեղի «Դերի Սիթիի» հետ: Իսկ այսօր ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում իրենց անդրանիկ հանդիպումները կանցկացնեն «Բանանցն» ու «Միկան»: «Բանանցը» Երեւանում կհյուրընկալի շվեյցարական «Յանգ Բոյզին»: Հանդիպումը կսկսվի ժամը 19-ին եւ կցուցադրվի Հանրային հեռուստատեսությամբ: Խաղը կսպասարկի Խորվաթիայի մրցավարական բրիգադը Վլադո Սվիլոկոսի գլխավորությամբ: «Միկան» Բուդապեշտում ուժերը կչափի հունգարական ՄՏԿ թիմի հետ: Հանդիպումը կսկսվի Երեւանի ժամանակով 23.30-ին: Խաղը կսպասարկի իռլանդացի մրցավար Գարդար Հենրիկսոնը: Պատասխան հանդիպումները «Միկան» ու «Բանանցը» կանցկացնեն օգոստոսի 2-ին:

Մրցապարեզ են դուրս գալիս «Բանանցն» ու «Միկան»

«Բանանցը» 5-րդ անգամ է մեկնարկելու Եվրոգավաթներում: 2003 թ. ՀՀ փոխչեմպիոնը մասնակցում է ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարին: Նորամուտը կայացել է 2003 թ. օգոստոսի 14-ին, Ռոտերդամում, որտեղ «Բանանցը» ոչ-ոքի (1-1) խաղաց Թել Ավիվի «Հապոելի» հետ: Թիմի առաջին գոլի հեղինակ դարձավ Արշակ Ամիրյանը: Ցավոք, Երեւանում հայ ֆուտբոլիստները զիջեցին 1-2 հաշվով եւ դուրս մնացին հետագա պայքարից: «Բանանցին» առայժմ մեկ անգամ է հաջողվել հաղթահարել առաջին փուլի արգելքը: Դա 2005 թ. ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում էր, երբ առաջին փուլում առավելության հասավ Թբիլիսիի «Լոկոմոտիվի» նկատմամբ (2-3, 2-0): Երկրորդ փուլում «Դնեպրի» դիմադրությունը հաղթահարել չհաջողվեց (2-4, 0-4):

ARMENPRESS

Նոր մեկնարկի շեմին «Բանանցը» թիմ է հրավիրել վեց լեգեոնականի: Ցավոք, թիմի մարզիչները հնարավորություն չեն ունեցել նրանց փորձարկել Հայաստանի առաջնությունում: Բայց բացառված չէ, որ նրանցից ոմանք մասնակցեն «Յանգ Բոյզի» հետ այսօրվա հանդիպմանը: Թե ինչպիսի՞ արդյունք դա կտա, դժվար է կանխագուշակել: Ընդհանրապես մեր թիմերի համար կարծես սովորույթ է դառնում Եվրոգավաթների մեկնարկի շեմին, վերջին պահին լեգեոնականներ հրավիրելը, ինչը որպես կանոն ոչ մի արդյունքի էլ չի հանգեցնում: Նշենք, որ «Բանանցից» հեռացել են Աշոտ Գրիգորյանը, Ռոման Բուտենկոն եւ Անդրեյ Բուռդիյանը: Առաջին երկուսի ծառայություններից թիմի մարզիչներն իրենք են հրաժարվել, իսկ Բուտենկոն պայմանագիր է կնքել Լվովի «Կարպատների» հետ:

Շվեյցարական «Յանգ Բոյզը» լավ ծանոթ է հայ ֆուտբոլասերներին: Անցած տարի ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում «Յանգ Բոյզը» մրցեց «Միկայի» հետ: Հուլիսի 13-ին Երեւանում կայացած խաղում թեեւ միկացիներն առավելություն ունեին, բայց չկարողացան դիմագրավել մրցակցի վտանգավոր հակագրոհներին եւ պարտվեցին 1-3 հաշվով: Ընդ որում՝ «Միկան» միակ գոլը խփեց ավելացված ժամանակի 4-րդ րոպեին: Աչքի ընկավ Դավիթ Գրիգորյանը:

«Յանգ Բոյզը» Շվեյցարիայի հնագույն ակումբներից է, որը հիմնադրվել է 1898 թ.: Թիմը խաղերն անցկացնում է Բեռնի «Վանկդորֆ» մարզադաշտում (37.550 հանդիսական):

«Յանգ Բոյզը» երկրի բազմակի չեմպիոն ու գավաթակիր է: Ավարտված առաջնությունում «Յանգ Բոյզը» 10 թիմերի մրցավեճում գրավել է 4-րդ տեղը՝ 36 խաղում վաստակելով 59 միավոր (+17=8-11, 52-42): Թիմն ընդամենը մեկ միավորով զիջեց 3-րդ մրցանակակիր «Սյոնին»: «Յանգ Բոյզը» բավական հաջող հանդես եկավ սեփական հարկի տակ՝ 18 խաղում վաստակելով 39 միավոր (+12=3-3, 37-20): Եվրոգավաթներում շվեյցարական ակումբն անցկացրել է 43 խաղ (+12=13-18, 61-76): Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում անցկացրած 19 խաղում «Յանգ Բոյզը» տոնել է 7 հաղթանակ, 6 խաղ ավարտել ոչ-ոքի, նույնքան հանդիպումում պարտվել է, գնդակների տարբերությունն է 30-36: Շվեյցարիայի առաջնությունը դեռեւս չի մեկնարկել եւ «Յանգ Բոյզն» առայժմ նախապատրաստական փուլում է՝ ուժերը փորձարկելով ստուգողական հանդիպումներում:

«Յանգ Բոյզը» շվեյցարական 5-րդ թիմն է, որ մրցել է հայկական ակումբների հետ: 1972 թ. «Արարատը» ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում հաղթել է «Գրասհոպերսին» (3-1, 4-2): 1998 թ. Գավաթակիրների գավաթի մրցաշարում «Ցեմենտը» զիջել է «Լոզանին» (1-5, 1-2): Չորս տարի անց ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում «Սերվետի» հետ մրցավեճում անհաջողության է մատնվել «Սպարտակը» (0-2, 0-3), իսկ 2005 թ. Ինտերտոտոյի գավաթի մրցաշարում «Լեռնագործը» պարզապես խայտառակվեց «Քսամաքսի» հետ հանդիպումներում (1-3, 0-6):

Աշտարակի «Միկան» 6-րդ անգամ է մեկնարկելու Եվրոգավաթներում: Առայժմ թիմին չի հաջողվել հաղթահարել առաջին փուլի արգելքը: Թիմի նորամուտը կայացել է 2000 թ. օգոստոսի 10-ին, ՈւԵՖԱ-ի գավաթի մրցաշարում: Այդ օրը Բուխարեստում «Միկան» 0-3 հաշվով զիջեց «Ռապիդին»: Պատասխան խաղում, Գյումրիում, «Միկան» հաղթեց շնորհիվ Սամվել Նիկոլյանի խփած միակ գոլի: Ի դեպ, այդ հաղթանակն առայժմ միակն է Եվրոգավաթներում «Միկայի» անցկացրած 10 խաղերում:

«Միկան» 2-րդ անգամ է մրցելու հունգարական թիմի հետ: 2004 թ. «Միկայի» մրցակիցը «Հոնվեդն» էր: Երեւանում «Միկան» պարտվեց (0-1), իսկ հյուրընկալվելիս խաղն ավարտեց ոչ-ոքի (1-1): Ընդ որում՝ հաշիվը բացել էր Արմեն Շահգելդյանը.

2001 թ. էլ Ինտերտոտոյի գավաթի մրցաշարում հունգարական «Լոմբարդի» հետ մրցել է Գյումրիի «Շիրակը»: Գյումրեցիները մրցակցի դաշտում հաղթելով 3-2 հաշվով՝ սեփական հարկի տակ զիջեցին 2 գնդակի տարբերությամբ (1-3) եւ դուրս մնացին հետագա պայքարից:

Բուդապեշտի ՄՏԿ-ն Հունգարիայի հնագույն ակումբներից է, հիմնադրվել է դեռեւս 1888 թ.: Խաղերն անցկացնում է Բուդապեշտի 24 հազարանոց «ՄՏԿ Ստադիոն» մարզադաշտում: ՄՏԿ-ն Հունգարիայի ամենահեղինակավոր ակումբներից է, բազմակի չեմպիոն ու գավաթակիր է: Երկրի ավարտված առաջնությունում ՄՏԿ-ն 16 թիմերի մրցավեճում գրավել է 2-րդ տեղը՝ 8 միավորով հետ մնալով չեմպիոն հռչակված «Դեբրեցենից»: 30 խաղում թիմը վաստակեց 61 միավոր (+19=4-7, 61-33): ՄՏԿ-ն հատկապես հաջող է խաղացել սեփական հարկի տակ (+11=3-1, 32-8):

ՄՏԿ-ն երկրորդ անգամ է դառնում հայկական թիմերի մրցակից: Առաջին անգամ ՄՏԿ-ն Երեւանում հյուրընկալվել է 1997 թ. հուլիսի 23-ին: Չեմպիոնների լիգայի որակավորման առաջին փուլում այդ օրը ՄՏԿ-ն 2-0 հաշվով հաղթեց «Փյունիկին»: Պատասխան խաղում հունգարացիները կրկին հաղթեցին (4-3), ընդ որում՝ խաղը շահում էին 4-0 հաշվով: Միայն խաղավերջում փյունիկցիներին հաջողվեց 3 գոլ խփել (Սանամյան՝ 2, Շահգելդյան):

ՄՏԿ-ն Եվրոգավաթների մասնակցության զգալի փորձ ունի: Թիմն անցկացրել է 71 խաղ (+29=13-29, 104-99): Չեմպիոնների լիգայի մրցաշարում թիմն անցկացրել է 22 խաղ (+10=2-10, 41-39):

ՖԻՖԱ-Ի ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄ

ՀՀ հավաքականի առաջընթացը շարունակվում է

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է ազգային հավաքականների վարկանիշային հերթական ցանկը հուլիսի 18-ի դրությամբ: Հայաստանի ազգային հավաքականը, որ հունիսի դասակարգման ցուցակում պարզապես ռեկորդային ցատկ էր կատարել՝ 128-րդ տեղից տեղափոխվելով 80-րդ հորիզոնական, եւս մեկ տեղով առաջադիմել է: Համեմատության համար նշենք, որ մեր ընտրանին 2006 թ. հուլիսի դասակարգման ցուցակում 105-րդն էր: Օգոստոսին մեր հավաքականը մեկ հորիզոնական բարձրացել էր, այնուհետեւ սկսվել էր նահանջը (112-րդ, 119-րդ, 124-րդ տեղեր): Դեկտեմբերին եւ հունվարին մեր ընտրանին 123-րդ տեղում էր, արդ հաջորդ երկու ամիսներին հանգրվանեց 119-րդ հորիզոնականում: Այնուհետեւ կրկին սկսվեց նահանջը: Ապրիլին մեր ֆուտբոլիստները նահանջեցին 8 հորիզոնականով, իսկ մայիսին հայտնվեցին 128-րդ տեղում: Եվ ահա Ղազախստանի ու Լեհաստանի հավաքականների նկատմամբ տոնած հաղթանակների շնորհիվ մեր ընտրանին առայժմ բռնել է վերելքի ուղին:

Հնգամսյա ընդմիջումից հետո դասակարգման ցուցակը կրկին գլխավորեց Բրազիլիայի ընտրանին: Բրազիլացիներն առաջատարի դիրքը կորցրել էին փետրվարին՝ առաջին հորիզոնականը զիջելով իտալացիներին: Մարտին վերջիններիս գահընկեց արեցին արգենտինացիները, սակայն նրանց չհաջողվեց ամրապնդվել առաջին հորիզոնականում: Վերջին երեք ամիսներին աշխարհի չեմպիոն Իտալիայի հավաքականը կրկին ստանձնել էր առաջատարի դերը:

Լավագույն տասնյակի կազմում երկու փոփոխություն է կատարվել: Ուժեղագույնների կազմում ընդգրկվել են Մեքսիկայի ընտրանին, որն օրերս ավարտված Ամերիկայի գավաթի խաղարկությունում զբաղեցրել էր մրցանակային 3-րդ տեղը, եւ Խորվաթիայի հավաքականը, որոնք տասնյակում փոխարինել են չեխերին ու անգլիացիներին: Զգալի փոփոխություններ են կատարվել տասնյակի ներսում:

Եվրո-2008-ի ընտրական մրցաշարում Հայաստանի հավաքականի մրցակիցներից ամենաբարձր վարկանիշն ունի Պորտուգալիայի ընտրանին, որը 2 տեղով նահանջել է եւ այժմ 8-րդ հորիզոնականն է զբաղեցնում: 17-րդ տեղում սերբերն են (առաջընթաց 5 տեղով), լեհերը նահանջել են 21-րդ հորիզոնական (-3): Ֆինները մեկ հորիզոնական բարձրացել են (41-րդ տեղ): Նույնպիսի առաջընթաց է ունեցել Բելգիայի ընտրանին, որը 70-րդ տեղում է: Ադրբեջանցիները պահպանել են դիրքը 109-րդ տեղում, իսկ ղազախները մեկ հորիզոնականով բարձրացել եւ հանգրվանել են 118-րդ տեղում:

Ներկայացնում ենք դասակարգման ցուցակի լավագույն տասնյակի եւ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականների ցուցանիշները (փակագծում նշված է տեղը նախորդ ցուցակում):

1. (3) Բրազիլիա	1500
2. (5) Արգենտինա	1476
3. (1) Իտալիա	1368
4. (2) Ֆրանսիա	1357
5. (4) Գերմանիա	1311
6. (9) Հոլանդիա	1195
7. (11) Խորվաթիա	1192
8. (6) Պորտուգալիա	1146
9. (7) Իսպանիա	1144
10. (26) Մեքսիկա	1142
18. (22) Ուկրաինա	973
23. (24) Ռուսաստան	879
54. (58) Ուզբեկստան	526
71. (72) Բելառուս	443
78. (79) Լիտվա	400
79. (80) Հայաստան	399
95. (97) Վրաստան	337
102. (103) Մոլդովա	320
109. (109) Ադրբեջան	277
111. (107) Լատվիա	276
118. (119) Ղազախստան	245
124. (121) Էստոնիա	226
145. (147) Տաջիկստան	116
152. (149) Ղրղզստան	97
164. (163) Թուրքմենստան	69

Սիրենք ու հարգանքով վերաբերվենք բնությանը

Ինչպես տեղեկացանք ՀԱՕԿ-ի լրատվության պատասխանատու Նաթելլա Հովասափյանից, ՄՕԿ-ի հովանու ներքո, ՀԱՕԿ-ի նախաձեռնությամբ «Սպորտը եւ շրջակա միջավայրը» ծրագրի շրջանակներում անցկացվեց ուշագրավ միջոցառում: Այն կրում էր «Շրջակա միջավայրը եւ լեռները մարզադպրոցի սաների կյանքում» անվանումը: Կոտայքի մարզի 80 սաներ, մարզիչներ, ախտասողներ մասնակցեցին Հատիս լեռան շրջակայքի 7,5 կմ շառավղով մաքրման աշխատանքներին:

Մինչ գործի անցնելը հետաքրքրական եւ օգտակար զրույց անցկացրեց ֆիզիկական կուլտուրայի հայկական պետական ինստիտուտի ամբիոնի վարիչ Հարություն Բաբայանը: Պետք է հոգ տանել բնության մասին: Մարդիկ սիրում են լեռները: Սակայն հաճախ դրանք անխնա աղտոտվում են ու ոչնչանում: Իհարկե հաճելի է, երբ նրանք բարձրանում են սարերը, շնչում են թարմ ու առողջարար օդը, կոփում են իրենց առողջությունը, ակտիվ ժամանց են անցկացնում: Լեռները մարդկանց միշտ էլ գրկաբաց են ընդունում եւ հաճելի տրամադրություն հաղորդում իրենց այցելուներին: Բայց արդյո՞ք բոլորն են գիտակցում, որ պետք է մաքուր պահել, հարգել ու սիրել բնությունը: Հատկապես ամռան շրջանում կազմակերպվում են բազմաթիվ տուրիստական արշավներ ու էքսկուրսիաներ: Ոչ բոլորն են գիտակցում, որ օգտագործված կենցաղային աղբը չպետք է թափել բնության գրկում: Կարեւոր էին նաեւ Արամայիս Սերոպյանի հաղորդած Հատիս լեռան վերաբերյալ պատմական տեղեկությունները:

Մասնակիցները, որոնք հագել էին էկոլոգիայի խորհրդանիշով մարզաշապիկներ եւ գլխարկներ, մեծ եռանդով ու ոգեւորվածությամբ սկսեցին մաքրման աշխատանքները:

Ծրագրի նախաձեռնողն ու ղեկավարն է ՀԱՕԿ-ի պատասխանատու աշխատակից Ժաննա Այվազյանը: Նմանատիպ միջոցառումները կարեւոր են՝ բարձրացնում են մարդկանց ինքնագիտակցությունը, որպեսզի նրանք ավելի ուշադիր լինեն ու փայփայեն բնությունը:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Անակնկալներ մեկնարկում

Հուլիսի 17-ին տրվեց Չեմպիոնների լիգայի նոր խաղարկության մեկնարկը: Որակավորման 1-ին փուլի հանդիպումներում անակնկալ մի քանի արդյունքներ գրանցվեցին: Մրցաշարի նորեկ Չեռնոգորիայի չեմպիոն «Զետան» սեփական հարկի տակ 3-1 հաշվով հաղթեց լիտվական «Կաունասին»: Հյուրերն արդեն 27-րդ րոպեին դաշտում մնացին 10 հոգով, ինչն ի վերջո վճռորոշ նշանակություն ունեցավ:

Ուելսի ՏՆՍ-ն իր պատմության մեջ առաջին հաղթանակը տոնեց Եվրոգավաթներում՝ սեփական հարկի տակ 3-2 հաշվով պարտության մատնելով Լատվիայի չեմպիոն «Վենտսպիլսին»: Ընդ որում, հաղթական գնդակը Բարի Հոգանը խփեց ավելացված ժամանակում:

Անակնկալների շարքը պետք է դասել Կիպրոսի «Ապոելի» հաղթանակը Բելառուսի չեմպիոն ԲԱՏԷ-ի նկատմամբ (2-0): Ադրբեջանի չեմպիոն «Խազարը» սեփական հարկի տակ կարողացավ ոչ-ոքի (1-1) ավարտել հանդիպումը բավական ուժեղ մրցակցի՝ Զագրեբի «Դինամոյի» հետ: Ընդ որում, առաջինը հաջողության էին հասել դաշտի տերերը: «Օլիմպի» (Վրաստան)-«Աստանա» (Ղազախստան), «Լինֆիլդ» (Հս.Իռլանդիա)-«Էլֆսբորգ» (Շվեդիա) մրցախաղերում դարպասները մնացին անառիկ: Ֆիննական «Տամպերեն» հյուրընկալվելիս պարտության մատնեց Սան Մարինոյի «Մուրատային» (2-1):

Ակադեմիկոս Արտավազդ Արշակի Ավագյանի ծննդյան 100-ամյակը

Լրացավ կենսաբանության բնագավառի ականավոր գիտնական, ԽՍՀՄ ԳԱ թղթակից անդամ, գյուղատնտեսական գիտությունների համամիութենական ակադեմիայի ակադեմիկոս, դոկտոր, պրոֆեսոր Արտավազդ Արշակի Ավագյանի ծննդյան 100-ամյակը:

Ծնվել է 1907 թ. Ճամբարակի շրջանի Նորաշեն գյուղում: 1926 թ. ավարտել է Թբիլիսիի թիվ 72 դպրոցը, 1931-ին՝ Հայկական գյուղատնտեսական ինստիտուտը:

1932 թ. ընդունվում է բուսաբուծության համամիութենական ինստիտուտի ասպիրանտուրա (Լենինգրադ), որտեղ աշակերտում է հանրահռչակ ֆիզիոլոգ ակադեմիկոս Մաքսիմովին: Ասպիրանտուրան ավարտելուց հետո պաշտպանում է թեկնածուական դիսերտացիա եւ աշխատանքի անցնում համամիութենական սելեկցիոն-գենետիկական ինստիտուտում (Օդեսա)՝ ղեկավարելով գենետիկայի լաբորատորիան: Այդ ժամանակաշրջանի նրա ուսումնասիրությունները նվիրված են բազմակենու ծերացման, բույսերի զարգացման, տրամախաչման, կարտոֆիլի տնկանյութի այլասերման եւ որակի բարելավման կարեւոր հարցերին:

1939 թ.-ից մինչեւ իր կյանքի վերջը Ա. Ավագյանը աշխատել է ԽՍՀՄ ԳԱ գենետիկայի ինստիտուտի «Գորկի Լենինսկիե» փորձարարական կայանում որպես գենետիկայի բաժնի վարիչ: Հայրենական պատերազմի տարիներին աշխատել է Կիրգիզիայում եւ զբաղվել կարտոֆիլի ամառային տնկումների ուսումնասիրության հարցերով նույն կայանում:

Նրա կողմից կատարվել են մի շարք հիմնարար հետազոտություններ, նվիրված բույսերի զարգացման օրինաչափություններին, նրանց արդյունավետության ֆիզիոլոգիային եւ գենետիկային, սելեկցիայի գենետիկական հիմունքներին: Անչափ կարեւոր է նրա կողմից բացահայտած վեգետատիվ բազմացման օրգանների (սոխուկներ) միջոցով բուսական օրգանիզմների երիտասարդացման երեւույթը:

Ա. Ավագյանի ուսումնասիրություններում հաջողությամբ զուգակցվում են փորձագետի տաղանդը եւ կենսաբան-տեսաբանի փայլուն ընդունակությունները: Այդ աշխատանքներն ունեցան կարեւոր նշանակություն կենսաբանական գիտության մի շարք ուղղությունների զարգացման համար: Նրանք խթան հանդիսացան մի շարք ուսումնասիրությունների համար, որոնք կարեւոր են ինչպես կենսաբանության տեսության, այնպես էլ՝ գյուղատնտեսական պրակտիկայի համար:

Երկար տարիների ընթացքում գիտական գործունեության արդյունքներն ամփոփված են բազմաթիվ հիմնարար գիտական հոդվածներում եւ «Գյուղատնտեսական բույսերի զարգացման կենսաբանությունը» գրքում, որը թարգմանվել է մի շարք լեզուներով:

Ա. Ավագյանը չէր պատկերացնում կենսաբան-գիտնականի աշխատանքը պրակտիկայից կտրված: Նա գյուղատնտեսական կենսաբանության բնագավառում առաջ քաշած հարցերը զարգացրել եւ հիմնավորել է արտադրական պայմաններում դրված բազմաթիվ գիտական փորձերով: Նա չգերազանցված փորձագետ էր: Նրա կողմից բուծած լոլիկի եւ եգիպտացորենի սորտերը մինչ այժմ լայնորեն մշակվում են ոչ սեւահողային գոտու մարզերում:

Գիտական աշխատանքներին զուգընթաց Ա. Ավագյանը պատրաստել է մեծ թվով գիտական կադրեր, որոնք գիտական եւ դասախոսական գործունեություն են ծավալել մեր հանրապետությունում:

Նրա բնավորության առանձնահատուկ գծերից էին՝ պարզությունն ու անաչառությունը, սկզբունքայնությունը, համեստությունն ու բյուրեղյա մաքրությունը, որոնցով հմայում էր շրջապատի մարդկանց, ում հետ այս կամ այն առիթով շփվում էր: Բոլորը գիտեին, որ դժվարին պահերին նրանից միշտ կարելի է անշահախնդիր օգնություն ստանալ:

Նա ամուր թելերով կապված էր հայրենի շրջանի, գյուղի հետ: Գյուղ այցելելիս նա օրերով դաշտում էր, գյուղացիների մոտ, օգնում էր նրանց իր խորհուրդներով: 50-ական թվականներին նրա հարազատ գյուղին տրամադրած կարտոֆիլի բարելավված տնկանյութի օգտագործման շնորհիվ շրջանում զգալիորեն բարձրանում է այդ կուլտուրայի բերքատվությունը: Նա բարեկամական կապերի մեջ էր Մոսկվայում աշխատող բազմաթիվ հայ գիտնականների հետ:

Բարձր է գնահատվել մեծ գիտնականի բեղմնավոր գիտական գործունեությունը, պարգեւատրվել է Լենինի եւ «Պատվո նշան» շքանշաններով, մեդալներով: Նա երկու անգամ արժանացել է պետական մրցանակի:

Հայաստանի կառավարության որոշմամբ հավերժացել է մեր ժողովրդի արժանավոր զավակ Ա. Ավագյանի հիշատակը: Գիտնականի անունով են կոչվել իր հարազատ գյուղի կոլտնտեսությունը, որի կենտրոնում տեղադրված է նրա կիսանդրին եւ Բերդի կուլտուրայի ու հանգստի պարկը:

Ա.Ա. Ավագյանը վախճանվեց 1966 թ. 59 տարեկան հասակում: Նրա աճյունը թաղված է հայրենի գյուղում:

ՀՊԱՀ բուսաբուծության եւ բանջարաբուծության ամբիոնի վարիչ, գ.գ.դ. պրոֆեսոր
Մ. ԳՅՈՒԼՆԱԶԱՐՅԱՆ

Ակադեմիկոս Արտավազդ Արշակի Ավագյանի ծննդյան 100-ամյակին նվիրված միջոցառումները տեղի կունենան Տավուշի մարզի Նորաշեն գյուղում 2007 թ. հուլիսի 21-ին, ժամը 13-ին:

Բրազիլիայում եռօրյա սուգ է խոշոր ավիավթարի պատճառով

Բրազիլիայի նախագահ Լուիս Իգնասիո Լուլա դա Սիլվան երկրում եռօրյա սուգ է հայտարարել երեկ Սան Պաուլու քաղաքի օդանավակայանում տեղի ունեցած խոշոր վթարից հետո:

Պորտու Ալեգրի քաղաքից նախօրեին ուշ երեկոյան թռած TAM ավիաընկերության «A-320» օդանավը Սան Պաուլու քաղաքի «Կոնգոնյաս» օդանավակայանում վայրէջք կատարելիս դուրս է եկել թռիչքուղուց, մխրճվել է օդանավակայանի լցակայանի շենքի մեջ եւ բոցավառվել է: Ականատեսները Ֆրանսպրեսի թղթակցին պատմել են, որ շենքում եղած վառելիքի պատճառով տեղի է ունեցել պայթյուն: Տուժել են նաեւ մերձակա վարչական շենքը եւ առեւտրի կրպակները, որտեղ կային բազմաթիվ մարդիկ:

Լրատվամիջոցները նշում են, որ «Կոնգոնյաս» օդանավակայանում երեկվա ողբերգական դեպքից առաջ էլ վթարային իրավիճակներ էին ծագել թռիչքուղու կարճության պատճառով: Երեկ առավոտյան վիճակը հասկապես վատ է եղել հորդառատ անձրեւի եւ սահունության պատճառով:

Փրկարարների խոսքերով, օդանավում եղած 176 անձանցից ոչ մեկը ողջ չի մնացել: Նախնական տվյալների համաձայն, զոհվել են նաեւ վթարի պահին շենքի մոտ եղած երկու տասնյակ մարդիկ: Ականատեսների վկայությամբ, շենքի ներսում՝ կրպակներում եւս կան զոհեր: Ենթադրվում է, որ զոհերի ընդհանուր թիվը կարող է հասնել 250-ի:

Եթե այս մռայլ կանխատեսումները հաստատվեն, ապա երեկվա ավիավթարը ամենաողբերգականը կդառնա բրազիլական ավիացիայի պատմության մեջ: Անցյալ տարվա սեպտեմբերին տեղական GOL ավիաընկերության «Բոինգի» եւ բիզնես-կարգի «Լեգասի» օդանավի բախման հետեւանքով զոհվել էր 154 մարդ:

Երեկվա աղետի վերաբերյալ պաշտոնական վարկած դեռ չի հրապարակվել: Սակայն փորձագետները համակարծիք են, որ ողբերգությունը տեղի է ունեցել վատ եղանակի, թռիչքուղու կիսաս-պառաս նորոգման կամ օդաչուի սխալի հետեւանքով: Ներկայումս «Կոնգոնյաս» օդանավակայանը փակ է. փոխարենը գործում են Սան Պաուլուի մյուս օդանավակայանները:

Պ. Ռ.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

«ԻՆՆԱ-Գրուպ» ՍՊԸ-ն Երեւանի «Ադամանդ» աճուրդահրապարակային բորսայի հարթակում կազմակերպում է «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ-ի կողմից ներկայացված գույքի աճուրդային վաճառքը՝

Անշարժ գույք, այդ թվում՝ ա) բնակելի տուն, ընդ. մակ. 303,4 քմ,

բ) օժանդակ շինություն, ընդ. մակ. 7,8 ք.մ հողամասի ընդ. մակ. 0,0341 հա

Հասցե՝ ք. Երեւան, Կենտրոն համայնք, Զավարյան փող., տուն 55:

Մեկնարկային գինը՝ 60000000 դրամ:

Աճուրդի փուլերը՝ դասական, այնուհետեւ հոլանդական եղանակով 20.08.2007 թ.-ից յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13.00, մինչեւ 30.12.2007 թ.-ը՝ ք. Երեւան, Ազաթանգեղոսի 6/1 հասցեում:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել բորսա՝ հեռ. 56-31-15, 56-52-28:

Մրցույթի հրավեր

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ՝ **«Արթիկի արտադպրոցական կենտրոնի վերանորոգում»** աշխատանքներ իրականացնելու համար:

Ցանկացողները կարող են ձեռք բերել մրցույթին մասնակցելու անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը այցելելով ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ՝ Պետրոս Ադամյան 14, դիմել Գրիգոր Ախնոյանին՝ 56 60 73 լր. 126: Փաստաթղթերի ներկայացման վերջնաժամկետը՝ 2007, 6 օգոստոսի, ժամը 17:00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-07/40» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«ՀՀ սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության կարիքների համար բժշկական սարքավորումների ձեռքբերման»** գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով: Գնանշման հարցման հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ», Հ/Հ 247010010343 «Կոմունսնախագիծ» ՓԲԸ-ի հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Լ.Ավանեսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 15:00:

Գրանցվել է բանկի նոր մասնաճյուղ

Կենտրոնական բանկի նախագահի հուլիսի 16-ի թիվ 1/949 Ա որոշմամբ գրանցվել է «ԱԿԲԱ-ԿՐԵԴԻՏ ԱԳՐԻԿՈԼ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ «Եղվարդ» մասնաճյուղը, որը գործելու է ք. Եղվարդ, Չարենցի 48 հասցեում:

Բանկի մասնաճյուղի գործունեության դադարեցման մասին

Կենտրոնական բանկի նախագահի հուլիսի 16-ի թիվ 1/944 Ա որոշմամբ գրանցվել է «ՎՏԲ-Հայաստան Բանկ» ՓԲԸ-ի թիվ 25 մասնաճյուղի գործունեության դադարեցումը:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

կօգնի դիմանալ ամառվա տապին

սարերի զարունը մեկ գավաթի մեջ

ՍԱՐԻ ԹԵՅ

ՈՒՐՑԻ ԵՎ ԴԱՂՁԻ
ԸՆՏԻՐ ԹԵՅ

25 փաթեթ մեկ տուփի մեջ
և ընդամենը 1-2 րոպեից կարող եք
վայելել ընտիր որակի ուրցի թեյ

առնվազն ամիսը մեկ արժե ընտրել բարձրորակը

MOUNTAIN TEA ՍԱՐԻ ԹԵՅ MOUNTAIN TEA ՍԱՐԻ ԹԵՅ MOUNTAIN TEA ՍԱՐԻ ԹԵՅ

Մեծածախ գնումների համար զանգահարել 47-27-20, 47-03-63

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալության կողմից՝ ՀՀ ջրային օրենսգրքի եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. N 217-Ն եւ N 218-Ն որոշումների պահանջների համաձայն, ծանուցվում է «Սանռայզ էլեկտրիկ» ՓԲԸ-ի կողմից ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի Ջերմուկ համայնքի վարչական տարածքում Եղեգիս գետի Կարա-Կայա վտակի վրա ՓՀԷԿ-ի կառուցման ջրառի ջրօգտագործման թույլտվության նախագիծը:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին ժամը 17-18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2007 թ. հուլիսի 23-ին, ժամը 16-00, Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ արժութային շուկայում ձեւավորվել են հետեւյալ արտարժույթների միջին փոխարժեքները. 18.07.2007 թ.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	337.96
EUR	1	ԵՎՐՈ	465.40
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	13.27
GEL	1	Վրաց. լարի	202.92

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Հակոբ Ավետիքյան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 18.07.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: